

ALUMINIJ

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TOVARNE GLINICE

STEVILKA 7

ALUMINIJA

LJUDSKA IN ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA

62250 P T U J

trg svobode 1

JU

XVII.

KAPACITETE V TGA JE POTREBNO MODERNIZIRATI IN POVEČATI

V junijski številki »Aluminija« smo člani kolektiva seznanili z obiskom predstavnikov Gospodarske zbornice Slovenije v tovarni in vsebino razgovorov, ki so jih vodili z vodstvi TGA, Impola, UNIALA in MLM. Pri tem je bil nakazan potek razreševanja razvojne usmeritve aluminijske industrije Slovenije, kjer med ostalimi predstavlja bistvo naloga »RAZVOJNE USMERITVE ALUMINIJSKE INDUSTRIJE V SR SLOVENIJI. Začasna komisija Izvršnega sveta skupščine SR Slovenije, ki jo je vodil Andrej Miklavčič (namestnik republ. sekretarja za industrijo) in kot člani vidni predstavniki republiških organov, združenega dela, fakultet ter banke, je nalo go končala, pri čemer je enotna ocena, da je potrebno modernizirati in razširiti TGA »Boris Kidrič« za proizvodnjo primarnega aluminija.

Ta opredelitev izhaja iz naslednjih glavnih argumentov:

1. Modernizacija in povečanje zmogljivosti TGA »Boris Kidrič« bo dolgoročno zagotovila reprodukcijski material (primarni aluminij in aluminijske legure) za pokrivanje velike večine potreb slovenske predelovalne industrije in drugih porabnikov v tem aluminijem kompleksu.

S tem bo na področju aluminija v SR Sloveniji uresničena ena od strateških nalog srednjeročnega in dolgoročnega plana razvoja.

2. TGA »Boris Kidrič« je treba razvijati, ker so v Kidričevem že zgrajene zmogljivosti za proizvodnjo 47.000 ton aluminija, 135.000 ton glinice in 60.000 ton ogljikovih materialov kot tudi drugi infrastrukturni objekti. Pri

Delovna skupina Izvršnega sveta SR Slovenije v elektrolizi

tem je treba poudariti, da je elektroliza A TGA »Boris Kidrič« za proizvodnjo primarnega aluminija že dotrajana (21.000 ton) in da jo je treba takoj posodobiti.

Opustitev proizvodnje primarnega aluminija v TGA »Boris Kidrič« bi zaradi izpada dohodka tudi sicer povzročila v občinah Ptuj in Slovenska Bistrica skrajno zapletene družbenoekonomske probleme z možnimi političnimi aplikacijami. Delež dohodka TGA »Boris Kidrič« v dohodku gospodarstva občine Ptuj je namreč znašal v 1978. letu 19 odst., delež dohodka Impol v dohodku gospodarstva občine Slovenska Bistrica pa kar 56 odst.

TGA »Boris Kidrič« danes zaposluje 2.050, Impol pa 2.200 delavcev.

3. TGA »Boris Kidrič« ima poleg proizvodnih

zmogljivosti in razvite infrastrukture, potrebne za proizvodnjo aluminija, tudi razmeroma velik, izkušen in sposoben kadrovski potencial za proizvodnjo aluminija. Opustitev te proizvodnje bi povzročila zapleten in drag proces prezaposlovanja in prekvalifikacij delavcev. Podoben proces bi povzročila v Impolu, ki je zgradil velik del svojih zmogljivosti na predpostavki oskrbe

tri četrtine primarnega aluminija iz bližnjega Kidričevega.

TGA »Boris Kidrič« leži tudi sicer na meji manj razvitih območij v SR Sloveniji, kjer je povpraševanje po združevanju dela novih delovnih moči še razmeroma veliko in presega zaposlitvene možnosti gospodarskih potencialov teh krajev.

4. Dosedanja stopnja razvitosti in razširjenosti

predelovalne industrije v SR Sloveniji je dosegla današnji obseg razvoja zahvaljujoč razpoložljivi surovinski osnovi iz TGA »Boris Kidrič«. V SR Sloveniji se trenutno ukvarja s predelavo aluminija 60 organizacij združenega dela.

Že današnje potrebe po primarnem aluminiju so prerasle razpoložljive količine, kar predstavlja velike motnje v preskrbi in zavoro za nadaljnji razvoj te industrije. Modernizacija in povečanje zmogljivosti bo hkrati omogočilo odpraviti razkorak med instaliranimi zmogljivostmi za proizvodnjo aluminija in predelave ter zagotovila nadaljno rast predelave v obsegu in stopnji finalizacije, kar bo izboljšalo konkurenčnost na domačem in svetovnih trgih.

Predelovalci aluminija se pri zagotavljanju povečanih in manjkajočih količin primarnega aluminija že danes srečujejo povsod v Jugoslaviji z zahtevo po združevanju sredstev, kar pomeni, da bodo morali samoupravno združevati visoka sredstva ne glede na lokacijo novih zmogljivosti za proizvodnjo primarnega aluminija. Impol bi, na primer, da bi si letno zagotovil 10.000 ton aluminija v TLM Šibenik, združil sredstva s to organizacijo v višini 350 milijonov dinarjev.

5. Visoka stopnja finalne predelave aluminija bo na osnovi višje produktivnosti dela pripomogla s konkurenčnejšim izvozom k večjemu neto deviznemu prilivu in zaradi svoje akumulativnosti višje proizvod-

IZ VSEBINE:

- »Aluminij« mora biti odraz našega dela in življenja str. 2
- Zaključkičasne komisije IS skupščine SR Slovenije o razvojnih usmeritvah aluminijske industrije v SR Sloveniji, str. 3
- Uredniški odbor »Aluminija« v Trbovljah, str. 4
- Pred enainvajsetim praznikom občine Ptuj, str. 5
- Delitev po delu, str. 6

(Nadaljevanje na 3. str.)

Franc Meško je vodja izmene belega dela glinice, sicer pa urednik »Aluminija«

● Dragi bralci! Pišite nam o dogodkih v vaši delovni sredini

„Aluminij“ mora biti odraz našega dela in življenja

Mnogi že uživajo zasluženi dopust, mnogi štejejo dneve in komaj čakate, da za nekaj časa pozabite na dela in naloge v delovni organizaciji. Jaz pa trenutno premišljujem o informiranju, predvsem o tem ali nam bo uspelo obveščati tako, da bomo zadostili vsem temeljnim nalogam informiranja in vsem vam. Prvi poskus, da bi se vsaj malo približali tem ciljem, so bile »Novice«, ki še daleč niso takšne, da bi lahko rekli, da smo zadovoljni.

Vsak izmed nas ima pravico biti obveščen celovito, pravočasno in objektivno. To nam določa ustava, zakon o združenem delu in tudi samoupravni sporazum o združevanju dela v TOZD, ki v XII. poglavju določa, da so »samoupravni organi in individualni poslovodni organi v temeljni organizaciji dolžni zagotoviti redno, pravočasno, resnično in popolno obveščanje...« (Samoupravni sporazum o združevanju dela delavcev v TOZD..., člen 108, 109). Teh pravic se zavedamo vsi, a kljub temu hodimo mimo oglasnih desk, delegatski materiali so nam nezanimivi, enostavno ne najdemo časa, da bi jih prebrali.

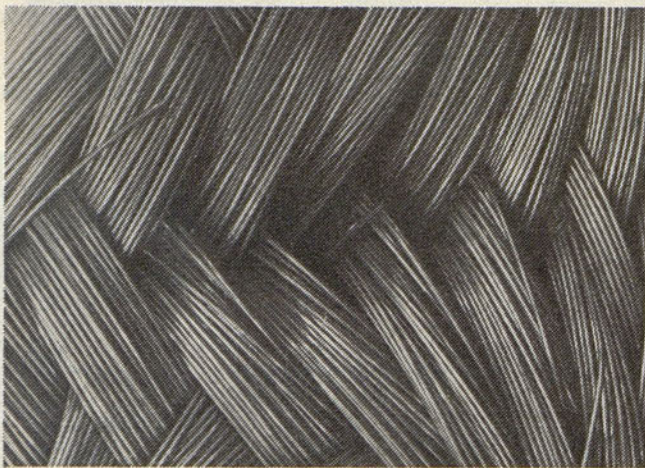
Priznajmo si, da delamo tako, kasneje pa glasno kritiziramo, da nismo obveščeni.

Mislím, da bi bilo potrebno le malo dobre volje, malo več zaupanja in vse bi šlo bolje. Potruditi se moramo vsi in se zavedati, da smo dolžni spregovoriti o vsem, kar se dogaja v naši sredini, o dobrih in slabih pojavih. Več kot dva tisoč nas združuje delo v TGA, v »Aluminiju« pa se oglašajo vedno isti. Prepričana sem, da tudi ostali večkrat čutite potrebo, da bi svojim sodelavcem nekaj sporočili. Primité torej za pe-

ro in pišite, veseli bomo vsakega prispevka. »Aluminij« bi moral biti odraz našega življenja in dela, naših želja in potreb.

Informativna služba v naši delovni organizaciji je v povojih in brez vaše pomoči ne bo mogla zaživetí. Uspešni bomo le tako, če bomo sodelovali vsi — vsak po svojih močeh. Predvsem pa vabim vodstvene delavce, strokovnjake, družbenopolitične delavce in sindikat, da se več oglašajo, saj imajo prav ti najbogatejše in zanesljive informacije.

V. P.

Žica

In tako smo že krepko zakorakali v drugo polovico leta in brez dvoma je že mnogo vas prav v teh dneh nekje ob morju ali v planinah. Drugi se spet pripravljate na zaslužen letni oddih v naslednjem mesecu avgustu in nekateri še v septembru. In prav gotovo ne bi bil urednik, če mi ne bi dolžnost narekovala, da vas ponovno opozorim, da se javite s svojimi prispevki na naše uredništvo oziroma naši novi organizatoriki informativne dejavnosti v naši DO tovarišici VERI PEKLAR, ki se je svoje zahtevne ter odgovorne naloge lotila že na samem začetku zelo aktivno. No, ker smo že pri tem imenu le besedico ali dve o njej in njenem delu, kajti vsak izmed nas, ki ga dobra informativnost zanima je opazil, da smo dobili že tri številke »NOVIC«, katere ureja prav omenjena tovarišica, izdaja pa jih služba za samoupravna in pravna dela, tiska pa kopirnica TGA, kar ste seveda sami videli.

Že v prvi izdaji se nam je tudi bežno predstavila, vse bolj pa jo bomo še spoznali pri njenem vsakdanjem delu, saj bo marsikaterega obiskala tudi na delovnem mestu in skušala pripraviti kakšen krajši intervju prav iz delovnega mesta. Do časa ko pišem svoj sestavek so izšle že tri številke »NOVIC«, o katerih je med mnogimi bralci slišati pohvalne besede, pa kako tudi ne, saj smo prav na eno izmed takih oblik obveščanja čakali toliko časa. Res je tudi tokrat obveljal pregovor, da tisti, ki čaka tudi dočaka in brez dvoma se je nova faza sistema informiranja v naši DO pričela z dnem, ko je tovarišica Vera prevzela novo odgovorno nalogo.

Pozivam vas, da se v čimvečjem številu oglašate s svojimi kritičnimi ali pohvalnimi pripombami na novi sistem izdajanja »NOVIC«, saj bo le tako moč vse morebitne pomanjkljivosti še odpraviti (saj dejansko brez teh ne gre nikjer) predvsem pa še, če prideš v novo okolje.

Prav v tem trenutku je nedvomno najbolj potrebna naše skupne pomoči, vseh sedanjih in še bolj pričakovanih novih sodelavcev, zato je tudi naša samoupravljalska dolžnost, da ji s skupnimi močmi in naporí pomagamo uresničevati njene zamisli na tem področju, ki ga še kako dobro obvlada, le spoznati se mora s kolektivom in s svojimi najožjimi sodelavci. O tem bomo še spregovorili v naslednjih številkah in se zato pomudimo še pri nekaterih ostalih področjih delovanja UO ter vsebine glasila »ALUMINIJ«.

Vsekakor bi naj zaživela nova rubrika »DELEGATSKA STRAN«, katere duhovni oče in iniciator je Imre Varju. V prejšnji številki ste lahko že prebrali njegov sestavek, ki je precej dolg, vendar sila zanimiv, predvsem še za delegate, ki jim je pomoč pri njihovem delu potrebna. Seveda pa se v tej rubriki oglašajte tudi drugi — tudi zunanji sodelavci, s konkretnimi podatki in predlogi.

Povsem verjamem, da sem večkrat s svojimi vrsticami že nekaterim odvraten. V mojih vrsticah se največkrat pojavljajo le apeli na bralce, DPO in ostale dejavnike v DO in KS, da se aktivneje vključijo v oblikovanje glasila. Kaj dela naša mladinska organizacija? Res ni problemov, da ne govorimo o izredno uspešnih krvodajalcih, pa planincih ter še in še bi lahko našteval. Mnogi so mi obljubili svoje stalne rubrike in že tudi poskušali, toda to je bilo tudi vse. Po drugi strani pa je že viden tudi naš apel UO preko te rubrike našim vodilnim, saj vidimo, da se vse bolj aktivno vključujejo z izredno pomembnimi sestavki, tako naš glavni direktor od katerega tudi v bodoče pričakujemo sodelovanja, kajti prav informacije iz te roke so sila pomembne ter tudi izredno aktualne. Upam, da bodo sledili tudi ostali TOZD, iz katerih prav največ pričakujemo, pa zelo malo ali skoraj nič ne dobimo, kot da je vse v najlepšem redu.

Naj bo to za tokrat dovolj ter za počitniško razmišljanje o bodoči obliki našega glasila, predvsem tistim, ki jim korajže ne manjka. Prijetno letovanje in mnogo lepih ter sončnih dni kjerkoli ste!

Lep pozdrav vsem

Urednik

Zaključki začasne komisije Izvršnega sveta skupščine SR Slovenije o razvojnih usmeritvah aluminijske industrije v SR Sloveniji

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je dne 29. marca ustanovil začasno komisijo IS z nalogo, da prouči razvojno problematiko aluminijske industrije v SR Sloveniji in svoje ugotovitve predloži v gradivu »Razvojne usmeritve aluminijske industrije v SR Sloveniji«.

V začasni komisiji so sodelovali predstavniki IS SRS, Gospodarske zbornice SRS, predstavniki potrošnikov aluminija, predstavniki TGA Kidričevo, predstavniki UNIAL, predstavniki univerz, predstavnik elektrogospodarskih podjetij SRS, predstavnik banke in po potrebi tudi drugi.

Zčasna komisija je svoje delo opredelila tako, da ni potekalo kabinetsko, marveč v živem in neposrednem stiku z združenim delom na področju al. kompleksa v SR Sloveniji in na širšem jugoslovanskem tržišču. V tem smislu je bil tudi 14. junija razgovor na Splošnem združenju črne in barvaste metalurgije in livarn Slovenije, na katerem so predstavniki 37 delovnih organizacij iz al. kompleksa skupaj s predstavniki IS SR Slovenije in republiških upravnih organov, republiške zveze in sindikatov in Ljubljanske banke — združene banke, celovito spregovorili o razvojni problematiki al. industrije v SR Sloveniji in o samoupravnem združevanju dela in sredstev za učinkovitejši razvoj tega dela gospodarstva.

Pri svojem delu je začasna komisija IS SR Slove-

nije podrobneje analizirala zlasti:

- razvoj al. industrije v svetu in Jugoslaviji
- proizvodnjo aluminija in oskrba z aluminijem v SR Sloveniji
- smoternost nadaljnje proizvodnje primarnega aluminija v SR Sloveniji
- osnovne značilnosti SOZD UNIAL in TGA »Boris Kidrič«
- oskrbljenost TGA »Boris Kidrič« s surovinami (posebno boksit in el. energija)
- modernizacija in razširitev zmogljivosti TGA za proizvodnjo primarnega aluminija
- potreba po vzporedni razširitvi zmogljivosti za proizvodnjo sekundarnega aluminija.

Na osnovi proučitve zgoraj naštetih elementov so zaključne ugotovitve in sklepi začasne komisije IS Skupščine SR Slovenije naslednji:

1. Zčasna komisija IS ugotavlja, da je treba proizvodnjo primarnega aluminija v TGA »Boris Kidrič« ohraniti in jo še naprej razvijati, kar terjajo interesi porabnikov aluminija, modernizacija in racionalno povečanje zmogljivosti, kot tudi družbeno ekonomski interesi občin Ptuj in Slovenska Bistrica.
2. S polno družbeno odgovornostjo nadaljevati z aktivnostmi pri pripravi samoupravnega združevanja sredstev ter zagotoviti učinkovito sodelovanje bank in bodočih izvajalcev investicije. Investicijo v proizvodnjo primarnega a-

Delovna skupina Izvršnega sveta SR Slovenije v glinici

luminija uvrstiti in vsestransko obravnavati kot prednostno v SR Sloveniji.

3. Čimprej, najkasneje pa do konca leta, je potrebno razčistiti dolgoročno oskrbo z boksitom iz Rudnika Jajce in Rovinj, odnosno manjkajoče količine iz uvoza, pri čemer je treba intenzivno proučevati možnosti sovlaganja za trajno pridobivanje boksita.

4. Zčasna komisija IS smatra, da so predlogi glede oskrbe z el. energijo in ceno el. energije, ki so bili predloženi v obravnavo komisiji, sprejemljivi. Zato predlaga, da Skupščina ISE

te vsklajene predloge odgovorno prouči in jih sprejme. Hkrati je potrebno že v letu 1979 podpisati pogodbo med TGA »Boris Kidrič« in Elektrogospodarskimi podjetji Slovenije za zagotovitev povečanja potrebnih količin el. energije za novo investicijo.

5. TGA »Boris Kidrič« mora poskrbeti, da bo v skladu s predlaganimi roki, pravočasno in kvalitetno pripravljen celotni investicijski program. V pripravah na investicijo je treba zagotoviti tudi vse kadrovske predpogoje, da bi visoka vložena sredstva dala

pravočasno pričakovane rezultate.

6. Zčasna komisija predlaga v razpravo in sprejem priporočila 83. seje Zveznega izvršnega sveta z dne 24. maja, ki predlaga zveznim in republiškim organom vrsto ukrepov na področju izboljšanja pogojev gospodarjenja v tej branži, kakor tudi za realizacijo srednjeročnega programa razvoja.

Ta priporočila se nanašajo predvsem na ceno el. e-

(Nadalj. na 4. str.)

Kapacitete v TGA je potrebno modernizirati in povečati

(Nadaljevanje s 1. str.)

ne stroške v proizvodnji primarnega aluminija v TGA »Boris Kidrič«.

6. Dosedanja proučevanja so pokazala, da je slovenska industrija zelo razvita, vendar pa je potrošnja aluminija v gradbeništvu, transportu, embalažni, elektro in prehrambni industriji gospodinjskih aparatov, bistveno nižja kot v razvitem svetu. To pomeni, da bo trend potrošnje aluminija v teh dejavnostih v prihodnjih letih intenziv-

no rasel in torej zahteval dodatne količine primarnega aluminija.

7. Modernizacija elektroliz v TGA »Boris Kidrič« bo bistveno izboljšala delovne in ekološke pogoje. Iz vsega povedanega v opredelitvah organa Izvršnega sveta skupščine SR Slovenije je dovolj jasna naša bodoča perspektiva — družba kot vidimo je za to polno zainteresirana, na nas pa je, da s svojimi hotenji in zavestjo vse to realiziramo.

V. M.

Zaključni sestanek delovne skupine Izvršnega sveta SR Slovenije v TGA

Uredniški odbor Aluminija v Trbovljah

V enem od anketnih listov je nekdo iz Trbovelj zapisal, da niso dovolj le sporočila pisana na papirju, da bi se morali tudi kdaj srečati in tako bolje spoznati. Neposredni stiki so res najboljše za izmenjavo izkušenj, žal pa to ni vedno mogoče. Tako se je vsaj uredniški odbor Aluminija odločil, da odide k naši »najmlajši« temeljni organizaciji združenega dela LLBK Trbovlje.

Vsi bolj ali manj poznamo Trbovlje, če drugače ne iz zgodovine, saj je bilo tukaj središče delavskega gibanja. Če te sivina cementarne ob vhodu v dolino odbija, te toliko bolj pritegne mesto, stisnjeno med dvema hriboma, polno novih zgradb, privatnih hišic, revirski muzej, delavski dom, rudnik in sploh vsa okolica.

Bilo je prvič, da se je uredniški odbor sestel zunaj domače hiše, zato je Srdan Mohorič fotografiral vse, kar je bilo zanimivega. Na seji smo najprej pregledali vse prispevke za 7. številko ALUMINIJA, izbrali fotografije in se dogovorili, da bo naslednja seja še ta mesec in naj bi bili prispevki bolj dopustniški. Tisti, ki ste se že vrnili z oddiha, zapišite vaša doživljaja in vtise in nam jih pošljite.

V Trbovljah smo pričeli v delovnem vzdušju in smo zato najprej »sejali«. Foto: Mohorič

Po seji smo z zanimanjem sledili inženirju Snoju, ki nam je razkazal livarno. Delo poteka v določenem krogotoku. Začne se v skladišču, od tam pride primarni aluminij v talilno peč, potem ga v posebni posodi z viličarjem prepeljejo do livnih strojev. Trenutno imajo 11 strojev, v kratkem pa pričakujejo še enega. Litje je avtomatsko, od stroja gredo odlitki na grobo čiščenje, potem na vibracijski stroj, kjer z enakomernim tresenjem odstranijo ostanke robov. Sledi pranje v 10% raztopini natrijevega luga in na koncu fina obdelava. Odlitki gredo še v kontrolo, embalirnico in skla-

dišče gotovih izdelkov, kjer čakajo največ dva dni na prevoz k naročnikom. Delajo po naročilu razne spojke, dele za avtomobile, radiatorje, hidravliko, pekače...

Poleg livarne stoji lastna orodjarna, ki je nujno potrebna za izdelovanje zelo preciznih orodij za vlivanje.

S ponosom povedo, da so veliko teh orodij izdelali sami. Te izdelke imajo tudi razstavljene.

Po ogledu livarne so nam prijazno razkazali mesto, kjer sta nas najbolj pritegnila revirski muzej in rudniška postaja prve pomoči.

V. P.

Po ogledu livarne nas je Srdan Mohorič poslikal — za spomin

Zaključki začasne komisije...

(Nadalj. s 3. str.)

nergije, ugodnejše kreditne pogoje, povečanje sredstev za geološko-rudarske raziskave, znižanje transportnih stroškov ter znižanje carinskih dajatev.

7. Začasna komisija IS predlaga, da se odločno pospeši realizacija obvez iz dogovora o temeljnih družbenega plana SRS za obdobje 1976-80, na področju izgradnje zmogljivosti na področju sekundarnega aluminija, s čimer bi se bistveno izboljšala slovenska metalna bilanca na področju aluminija in preskrbe slovenskih livarn.

Razumljivo je, da v tem kratkem materialu nisem mogel prikazati celotnega dela začasne komisije IS in celotnega teksta zaključkov, vendar pa menim, da sem s tem le prispeval k boljši informiranosti. Predvsem bi rad opozoril na to, da so v dosedanje delo bili vloženi ogromni naporji za

realizacijo srednjeročnega programa tako, kot smo ga sprejeli v naši delovni organizaciji in da je ta realizacija začela dobivati svojo družbeno ekonomsko vsebino z angažiranjem vseh odgovornih činiteljev v republiki Sloveniji. Obenem želim tudi opozoriti, da bodo zaključki dobili svojo družbeno ekonomsko verifikacijo v obliki združevanja dela in sredstev z zainteresiranim združenim delom za bodočo preskrbo z aluminijem ter na koordinaciji IS SRS.

Glede na dogovorjene termine, vezane na sprejem samoupravnega sporazuma o združevanju dela in sredstev ter glede na čas, ki je potreben za obravnavo tega gradiva pri koordinaciji IS Skupščine SRS, je pričakovati dokončne odločitve do jeseni letošnjega leta.

Milan Krajnik, dipl. oec.

Kadrovske vesti

DELAVCI, KI SO SE ZAPOSILILI V TGA KIDRIČEVO V MESECU JUNIJU 1979

V TOZD TOVARNA GLINICE: Ivan Premzl, Jože Majcen in Janez Topolovec.

V TOZD PROIZVODNJA ALUMINIJA: Zlatko Bednjanič, Milan Cestar, Franc Zajšek, Branko Jus, Janko Skledar, Janez Bedenik, Stanko Munda, Martin Lampret, Ludvik Sitar, Dobrivoj Pantič, Lovrenc Seruga, Stefan Mahorič, Janko Žerak, Jože Klep, Franc Vidovič, Martin Drevišek in Franc Arnejčič.

V TOZD VZDRŽEVANJE: Emil Valenko, Borivoj Matiski in Danilo Krajnc.

V TOZD PROMET: Anton Korže, Anton Vuk, Anton Kropec, Branko Junger, Peter Vugrinec, Drago Štuhec in Alojz Lozinšek.

V DS SKUPNIH SLUŽB: Christel Kmetec, Antonija Sakelšek, Justina Dugulin, Marija Kosec, Irena Ivančič in Marija Sakelšek.

V TOZD LIVARNA TRBOVLJE: Marko Zupan, Petar Jovanovič, Milan Jankovič, Jusuf Dorič, Franc Remar in Zdenko Smuk.

DELAVCI, KI SO ZAPUSTILI DELOVNO ORGANIZACIJO V MESECU JUNIJU 1979

Iz TOZD TOVARNA GLINICE: Marija Beranič, Franc Soba in Ciril Drevišek.

Iz TOZD PROIZVODNJA ALUMINIJA: Milan Štalcer, Edvard Korže in Branko Knez.

Iz TOZD VZDRŽEVANJE: Marjan Kramberger in Stefan Beranič.

Iz TOZD PROMET: Stefan Kuhar.

Iz TOZD LIVARNA TRBOVLJE: Dragica Šimčič, Anton Gradišek, Franc Koželj, Jusuf Dorič in Petar Jovanovič.

UPOKOJENI:

Franc Koren iz TOZD tovarna glinice
Stefan Unuk, Ernest Andrejek in Alojz Veber iz TOZD proizvodnja aluminija
Ivan Kampl iz TOZD vzdrževanje
Pavla Elsner iz delovne skupnosti skupnih služb.

Pred enaindvajsetim praznikom občine Ptuj

»BODOČNOST JE VERA,
KDOR ZANJO UMIRA,
SE VZDIGNE V ŽIVLJENJE,
KO PADE V SMRT«.

(O. Župančič)

Te znane in zgodovinske besede našega znanega pesnika so dovolj zgovorne in najbolj dostojne za krajši zapis o letošnjem praznovanju 21. praznika občine Ptuj, ki ga bomo letos praznovali z mnogimi dosežki in delovnimi uspehi naših delavcev v ZD in občanov.

Glavno prizorišče vseh slovesnosti bo vsekakor v DOLENI, ki bo gostila občane občine Ptuj ob tem slovesnem praznovanju. Toda vrnimo se vsaj za kratek čas v preteklost — našo slavno preteklost, ki je zapisana s krvjo naših najboljših sinov in hčera — borcev za našo današnjo svobodo.

Zakaj smo si izbrali prav 8. avgust za praznovanje našega občinskega praznika? Natanko osmega avgusta bo minilo 37 let od tistega strašnega dogodka, ki se je po zaslugi domačega izdajalca odvijal v majhnem gozdčku v Mostju pri Ptuj, kjer se danes že po tolikih letih gradi spominski park, ki bo večni spomin na neumorne borce Lackove čete vsem sedanjim in bodočim generacijam ter opozorilo, da se kaj takega naj ne bi nikoli več ponovilo.

Že 10. junija pa je preteklo 20 let od dneva, ko je takratni občinski ljudski odbor Ptuj na svoji seji sprejel odlok o proglasitvi 8. avgusta za občinski praznik ptujske občine, ki se od takrat redno vsako leto praznuje kot večni spomin na ti-

ste tragične in hude dni.

In kako vsaj bežno predstaviti lik narodnega heroja JOŽETA LACKA, ki se je rodil 17. 11. 1894 leta v kmečki družini v Kicarju v Slovenskih goricah? Jože je že v svoji mladosti spoznal, da se Nemci še kako trudijo da bi vse Slovence spravili v svojo odvisnost in jih potujčili. Takratni šele 14-letni deček niti slutil ni, da se bo čez 34 let zlil nemški bes prav na njega in to v času, ko bo prevzel poslanstvo bojevnikov za nacionalne pravice svojega naroda. Ne mislimo opisovati njegovega življenjepisa, ampak poudariti le to, da je bil prav narodni heroj Jože LACKO pravi borec za pravice delovnega ljudstva.

Kako strahotni so bili zadnji dnevi njegovega življenja pozna danes domala — vsaj preko zgodovine, sleherni naš občan. Težka je bila njegova življenjska pot vse do tistega usodnega dne, ko je moral star komaj 48 let umreti tako strašne smrti, katero so mu namenili tisti, ki si niso nikoli hoteli dopovedati, da želi slovenski narod svojo nacionalno svobodo in tudi nemškutarjem v Ptuj je bil nenehni trn v peti.

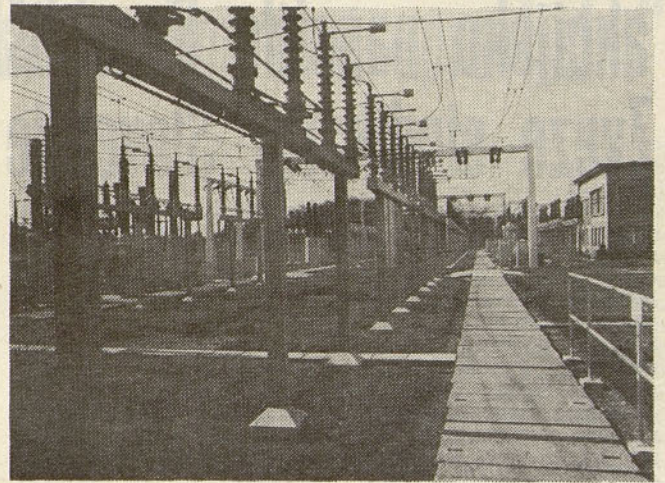
Blatenje in poniževanje tega smelega in herojskega junaka po ptujskih ulicah potem, ko so ga nemočnega vodili gestapovci, pljuvali po njem tudi mnogi nemškutarji, nam je lahko samo v po-

nos in opozorilo, da nenehno bedimo nad vsem za kar se je tudi on boril in ni nikoli klonil — niti takrat, ko so mu v strahotnih mukah v ptujskih zaporih celo pulili nohte s prstov. Ostal je dosleden svoji domovini in trdni veri, da njegova strahotna smrt ne bo zaman in, da bo postal simbol človeka, ki je bil rojen, revolucionar pa takšen tudi umrl.

Niti malo ni tudi slučajnost, da je po vojni tovariš TITO — bolje rečeno leta 1951 z odlokom št. 166 imenoval Jožeta LACKA za narodnega heroja. To je bilo v znak njegovega junaštva in zasluge v narodnoosvobodilnem boju ter utrjevanja narodnostnih pravic slovenskega naroda in predvsem boja proti nemškemu okupatorju in narodnim izdajalcem, ki jih tudi v Ptuj ni manjkalo in zaradi katerih je tudi moral umreti tako strašne mučeniške smrti. Tudi narodni heroj Jože LACKO je vedel, da narod, ki so ga tako dolgo poniževali in ga zmerjali z barabami, ne bo mogel več dolgo stati ob strani ter čakati na svojo usodo. Zato je bil tudi vselej v prvih vrstah boja za nacionalne pravice slovenskega naroda, ki je tesno povezan z junaškim bojem ostalih naših narodov in narodnosti Jugoslavija za bratstvo in enotnost.

Njegova junaška smrt nam mora biti nenehni opomin na to, da se to ne bi nikoli zgodilo in, da prav zato moramo še kako krepiti našo vseljudsko obrambo. Večna slava narodnemu heroju naše občine JOŽETU LACKU!

F. MEŠKO

Ves svet spoznava potrebo po varčevanju z energijo

Osrednja letošnja občinska proslava bo v Doleni v Halozah

Le še nekaj dni nas loči od praznovanja letošnjega praznika občine Ptuj, ki ga sicer v naši občini že po ustaljeni tradiciji praznujemo vsako leto v drugi krajevni skupnosti, kjer se običajno na to proslavo krajani res skrbno pripravijo.

Tako bo letošnja proslava praznika, ki vse nas spominja na prve slovensko-goriške partizane — borce za svobodo, ki so umrli junaške smrti v Mostju, nedaleč od Ptuja, potem, ko so bili 8. avgusta leta 1942 izdani, v Doleni pod vnožjem idiličnih haloških gričev, kjer bodo ta dan imeli svečano sejo vsi zbori občinske skupščine v novih prostorih — dvorani, v domu družbenopolitičnih organizacij te sicer manjše krajevne skupnosti.

Zanimivo je, da ta krajevna skupnost šteje le nekaj nad 1100 krajanov vendar nočejo zaostajati za drugimi KS v občini. Tako so se pred nekaj več kot letom dni odločili, da si bodo sami zgradili svoj dom, kjer se bodo lahko sestajali, kjer se bo odvijalo njihovo politično in ne na-

zadnje tudi kulturno življenje. Složno so zavihali rokave, poprijeli za lopate, krampe, samokolnice, vpregli so vprežno živino, pgnali traktorje in takorekoč iz nič pričeli z gradnjo svojega doma kulture, ki ga bodo ob letošnjem občinskem prazniku izročili svojemumu namenu.

Razumljivo, da bo v naši, se pravi ptujski občini še več drugih proslav in prireditev in ne nazadnje tudi športnih srečanj. Kot smo sicer zvedeli, bodo izročili svojemumu namenu tudi novo tovarno — prizidek k ptujski Delti, kjer bo dobilo delo kar sto novih delavcev, pretežno žensk, kar je za občino, kjer imajo še vedno višek delovne sile, še kako pomembno.

Naj še mogoče samo omenimo, da so krajani Dolene pri gradnji doma družbenopolitičnih organizacij poleg gradbenega materiala, zlasti lesa, vložili v temelje objekta kar nekaj več kot šest tisoč delovnih oziroma prostovoljnih ur. Pri delu se je še posebej izkazala tamkajšna mladina.

Franjo Hovnik

Obdelava odlitkov

Delitev po delu - akcijsko napotilo Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije

V procesu razvoja človeške družbe je postopoma prihajalo do delitve dela. Posebno hiter tehnološki razvoj v moderni dobi, je povzročil na marsikaterem področju izredno podrobno delitev umskega in fizičnega dela.

Delitev dela in s tem različna stopnja zahtevnosti del v vseh primerih, prinaša s seboj v poostreni obliki tudi vprašanje nagrajevanja po delu.

Nagrajevanje po delu lahko v glavnem opredelimo na dve osnovni področji in sicer na individualno nagrajevanje, z ozirom na dosežene rezultate posameznika in na kolektivno nagrajevanje po delu, za katerega je osnova odnos med gospodarskim učinkom neke organizacijske enote in sredstvi za osebne dohodke celotnega kolektiva, ki pa so v določeni ekonomsko-socialni odvisnosti od doseženega gospodarskega učinka.

V naši družbi kot celoti in tudi v posameznih organizacijah združenega dela, je vprašanje nagrajevanja po delu, še vedno izredno pereče.

Določila zakona o združenem delu, ki v načelu precej natančno opredeljujejo politiko nagrajevanja po delu, v praksi še vedno niso toliko uveljavljena, da bi lahko trdili, da je nagrajevanje po delu v naši družbi tudi že praktično povsem uveljavljeno.

Z ozirom na vrsto odprtih in žgočih problemov, na področju nagrajevanja po delu, je RS ZSS, sprejel stališča, ki naj služijo posameznim organizacijam združenega dela ter družbenim skupnostim, kot konkretno napotilo za delo pri urejanju celotne problematike pridobivanja in razporejanja dohodka. V teh stališčih zavzemajo posebno mesto in po-

membnost stališča v zvezi z delitvijo po delu.

Samoupravni organi, družbeno-politične organizacije in vodstveni delavci v TOZD livarna lahkih barvnih kovin Trbovlje, so podrobno proučili stališča RS ZSS ter na tej podlagi izdelali akcijski program za uveljavitev stališč RS ZSS, za delitev po delu.

Glavne značilnosti akcijskega programa, ki ga je sprejel delavski svet livarne Trbovlje, na seji, dne 20. 6. 1979, so:

1. Po normativni strani ima livarna Trbovlje, sprejete in z zakonom o združenem delu usklajene vse akte, ki urejajo področje pridobivanja in razporejanja dohodka.
2. V sklopu DO TGA »Boris Kidrič« Kidričevo in v TOZD livarna Trbovlje, so bili izdelani in sprejeti akti, ki urejajo vrednotenje in nagrajevanje del in opravil.
3. Kljub temu, da je področje pridobivanja in razdeljevanja dohodka in nagrajevanja v načelu po normativni strani urejeno, bo potrebno za uveljavitev stališč Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, nekatere akte dopolniti ali pa z internimi ukrepi zagotoviti izvajanje nagrajevanja po delu.

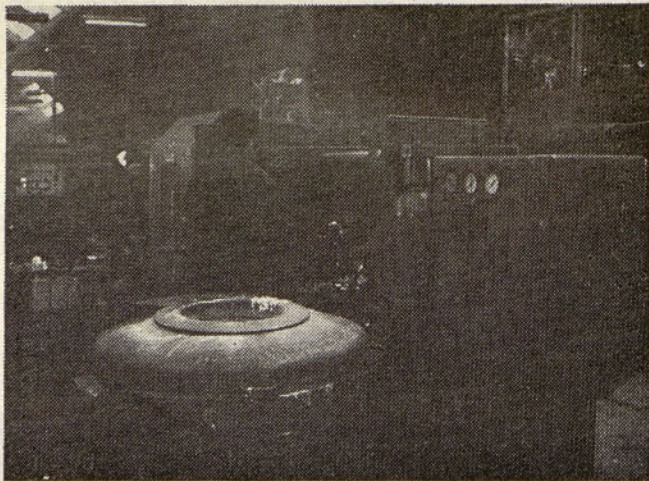
S sprejetim akcijskim programom smo predvideli, da se uredijo naslednje zadeve:

- Sredstva za pokrivanje OD in sklada skupne porabe je potrebno postaviti v odvisnost z dohodkom, ki se ugotavlja s periodičnim obračunom.
- Nagrajevanje po delu je potrebno sprovesti tudi pri strokovno-slovodnih opravilih ter tudi pri strokovno-po-

slovdnih opravilih ter pri upravno-administrativnih delih tako, da ta opravila in naloge nagrajujemo v odvisnosti od ustvarjenega dohodka TOZD.

- Do podrobnosti je potrebno izdelati razvid del in opravil ter določiti normative, kjer je to objektivno možno izvesti.
- Nagrajevanje iz pravic minulega dela, bo potrebno urediti v okviru DO tako, da bo v skladu s stališči RS ZSS.
- Pridobivanje osebnega dohodka na podlagi inovacij in tehničnih izboljšav, je v TOZD livarna urejeno s samoupravnim aktom, vendar je potrebno celotni kolektiv neprestano vzpodbujati za delo na področju inovacij in tehničnih izboljšav.
- Posebno področje predstavljajo osebni dohodki za socialno in materialno varnost delavcev. Pri tem je mišljeno predvsem nagrajevanje tistih delavcev, ki nimajo izkazane invalidnosti, vendar je njihova delovna sposobnost zaradi drugih, objektivnih razlogov, v upadanju.
- Za rešitev teh problemov, bo potrebno samoupravne akte, ki to področje urejajo, dopolniti z ustreznimi dodatnimi določili.
- Za pripravo konkretnih predlogov za urejanje posameznih področij, so v akcijskem programu določeni nosilci nalog. Predlogi morajo biti izdelani do 31. julija 1979, nakar bodo po poprejšnji javni obravnavi na delavskem svetu livarne Trbovlje, posredovani v javno razpravo, nato pa v sklepanje zboru delavcev.

Viktorija Petauer

Iz trboveljske livarne. Foto: Mohorič

ZAHVALA

Podpisani FRANC ŠTUMBERGER se preko tovarniškega glasila »ALUMINIJ«, najpristrčneje zahvaljujem vsem mojim bivšim sodelavcem iz III. izmene TOZD tovarne glinice za vso izkazano pozornost, ob mojem predčasnem odhodu iz njihove sredine. V vseh letih smo dobro sodelovali in bili pravi tovariši, zato je moje slovo iz njihove sredine toliko težje.

Iskrena hvala za darilo od strani sindikalne organizacije, ki mi bo trajni spomin na dneve preživetve v delovnem kolektivu TGA.

Moje zdravje mi ni dopustilo, da bi lahko še naprej soustvarjal s svojimi sodelavci v TOZD tovarne glinice.

Ob mojem slovesu od vseh vas želim vsem skupaj mnogo delovnih uspehov in našega večkratnega srečanja.

Vsem skupaj tudi v ostalih izmenah prisrčen pozdrav. To ni sloves ampak le želja za večjimi uspehi pri vašem naporu in vsakdanjem delu za napredek TOZD in DO TGA!

Franc Štumberger

HUMOR

PO ZASEDANJU DS

— Se je v vaši delovni enoti po zadnjem zasedanju delavskega sveta kaj spremenilo?

— Spremenilo? Pri nas ni nič takega, kar bi terjalo spremembe!

— Mislim, če pridejo delavci kaj do besede?

— Nič bolj, saj so že do sedaj preveč go-drnjali!

VSAK DAN AKTUALNO

— O čem v sedanjem trenutku največ razpravljate?

— O povišanju plač.

— In kaj je na drugem mestu?

— Koliko bo regresa za dopust in kdaj ga nam bodo izplačali.

SESTANEK, NI VAŽNO KAKŠEN

— Tovariši. Ta sestanek, na katerem bi moral povedati neka svoja opažanja, odlagam, ker mi podrejeni še niso napisali referata!

PROSTE SOBOTE

— Končno vemo, kako je z dela prostimi sobotami: če delaš, so proste, če ne delaš, pa niso!

H. F.

F. Popit: „Vsi delovni ljudje in občani so enakopravni upravljalci“

Letošnji dan borca 4. julij smo v Sloveniji praznovali z osrednjo proslavo na Duhu na Ostrem vrhu, na jugoslovansko - avstrijski meji, oddaljeni kakih 30 kilometrov od Maribora. Te osrednje proslave se je udeležilo več kot 25 tisoč ljudi iz vse Slovenije pa tudi iz drugih republik in iz zamejstva. Slavnostni govornik je bil Franc Popit, predsednik CK ZK Slovenije, medtem, ko je v kulturnem delu nastopilo kar 2500 nastopajočih, ki so uprizorili dramsko delo »Revolucionarna pot delavskega razreda«.

To je bila pomembna politična manifestacija, ki je bila povezana v spomin na zločinski uboj organizacijskega sekretarja CK KPJ Djura Djakovića in Nikolo Hečimovića, sekretarja odbora rdeče pomoči Jugoslavije za pomoč revolucionarjem, ki sta ju na meji, v Šelovi grapi ubila orožniška kaplarja Milan Brkić in Nikola Aralica z zagrebske policije. Hkrati s tem pa smo se spominjali tudi 60-letnice KPJ in SKOJ in 60-letnice združenih sindikatov kot tudi 35-letnice ustanovitve Lackovega odreda, ki se je v času NOB bojeval v tem koščku svoje domovine za svobodo.

Naj na tem mestu na kratko opišemo tedanje razmere, ko je bila Komunistična partija prepovedana, v strogi ilegalni. Zato so se vrstile aretacije in preganjanja revolucionarjev, zlasti sposobnih organizatorjev delavskega gibanja. Med te štejemo tudi Djura Djakovića in Nikolo Hečimovića. Tedanji režim se je teh dveh revolucionarjev hotel za vsako ceno znebiti. Javna obsodba ni bila mogoča, zato so se poslužili zločinskega uboja ter ju ustrelili na meji kot da sta hotela pobegniti.

Nasilje in samovoljna diktatorskega aparata sta bila hud izziv vsem svobodoljubnim silam in delovnim množicam, ki so hitro dojele bistvo šestojanuarske diktature, katere žrtvi sta bila tudi oba revolucionarja. Upora pa režim kljub temu ni mogel povsem zatreti. Že tedaj je bilo javnosti znano, da sta bila oba revolucionarja zahrbtno ustreljena in sicer v večernih urah 25. aprila 1929. leta. Naj omenimo, da so morilcu in sicer Nikoli Aralici sodili po vojni.

Pa se povrnimo nazaj k sami proslavi: Franc Popit je na tej proslavi med drugim dejal: »Komunistična partija se je porajala v

burnem času, ki je sledil prvi svetovni vojni in oktobrski revoluciji. Med dejanji, ki se jih je tedaj režim posluževal je bil tudi zločinski umor Djure Djakovića in Nikole Hečimovića. Zato naj bodo spominska obeležja in objekti, ki so pred nami, našim in prihodnjim rodovom v spomin na umorjena revolucionarja, na žrtve diktatorskega režima in na nepopustljiv boj komunistov. Naj bo to spomin in sporočilo o

tistem času v katerem je za tako visoko ceno ljudskih žrtev in trpljenj tok naše zgodovine iz temeljev do cela spremenil...«

Glede pravic delavcev, ki jih imajo v naši samoupravni socialistični družbi pa je Franc Popit dejal: »Delavci imajo pravico in dolžnost, da zahtevajo, naj se položijo na mizo vsi računi, ki zadevajo ustvarjeni dohodek, njegovo ceno, namene in učinke, za katere

naj bi bil porabljen tako v tovarni kot v interesnih skupnostih, občinah, republiki in federaciji. Delavci naj zahtevajo odgovore vseh tistih, ki so predlagali odločitve za katere so morali vedeti, da niso skladne s splošnimi zahtevami po stabilnosti s planom in resolucijo o tekoči ekonomski politiki. To je politični sistem za zagotavljanje njihove oblasti, oblasti dela in zato ne smejo dovoliti, da bi kdorkoli

spodkopoval družbeno ekonomske temelje na katerih je zgrajen. Zahtevajo naj ukrepe organov delavske kontrole, delegacij skupščine, pravobranilcev samoupravljanja oziroma ustanov našega političnega sistema...« To je politični sistem za zagotavljanje njihove oblasti, oblasti dela, zato ne smejo dovoliti, da bi kdorkoli tudi ne z navideznim zavzemanjem za samoupravljanje in njegovo zaščito spodkopaval družbeno ekonomske temelje, na katerih je zgrajen. Naš sistem samoupravljanja je tak, da v njem delavci sami rešujejo gospodarske in razvojne probleme. Naša dragocena izkušnja je, da smo težave uspešno premagovali...«

Prav gotovo ni potrebno posebej omenjati, da so se kraji na Duhu povsem spremenili. Številne kmečke domačije so dobile novo okolje, za kar so med drugim pripomogli tudi brigadirji. Na dan osrednje proslave smo zato na vseh kmetijah in hišah videli plapolati državne, republiške in partijske zastave. Vse je bilo nekam praznično, v veselem razpoloženju. In morda res upravičeno, kajti na samem Duhu so med drugim dobili novo trgovino, pošto, večnamensko dvorano, vodovod, telefonsko omrežje. Tu so tudi ustanovili novo krajevno skupnost.

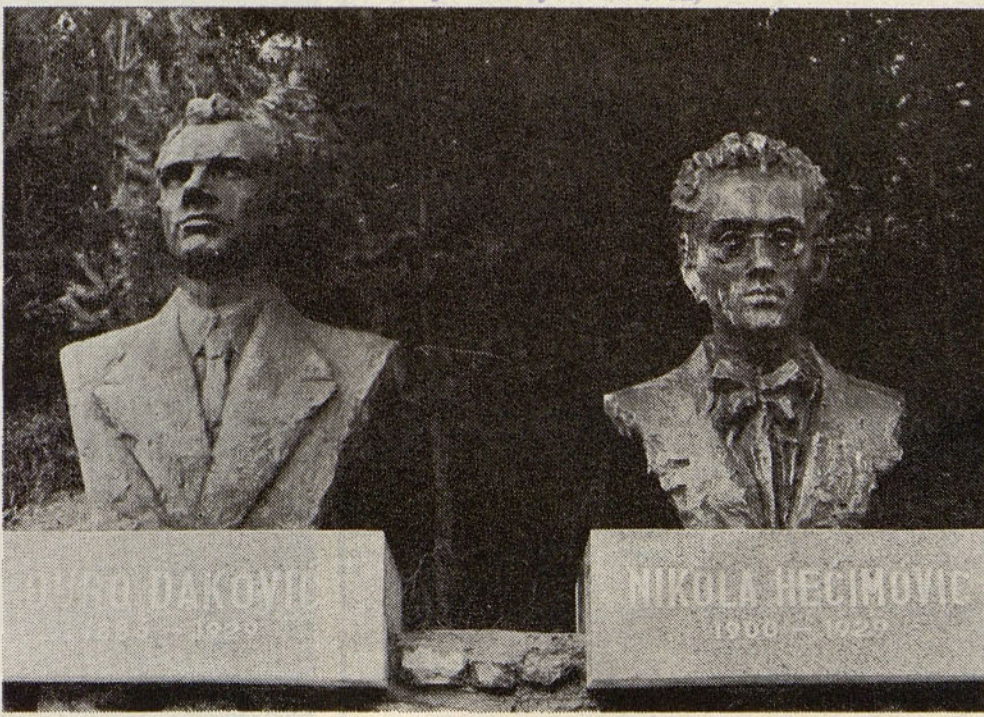
Tudi ne smemo pozabiti zapisati, da imajo sedaj tudi nekaj več kot 20 kilometrov asfaltiranih cest. Prav toliko pa so jih na novo uredili. Na teh cestah ne bo več blata, kolesa avtomobilov bodo lepše tekla po gladki cesti. Na novo so tudi uredili spominska obeležja, doprsne kipe obeh revolucionarjev. Tudi borcem Lackovega odreda (Lačko je bil doma iz Nove vasi pri Ptujju), so v središču Duha odkrili spominsko obeležje, borcem pa je Franc Tavčar-Rok izročil Titovo odlikovanje. Duh na Ostrem vrhu bo tako trajen spomenik v naši revoluciji. Postal bo pomembna točka vseh, ki bodo šli po poteh revolucije, spominov na naš predvojni in medvojni boj za delavske pravice in boj za dokončno osvoboditev naše domovine, izpod fašizma in nacizma.

Franjo Hovnik

Osrednje republiške proslave na Duhu so se med drugimi udeležili tudi Sergej Kraigher, Stane Dolanc, Viktor Avbelj, Andrej Marinc, Mitja Ribičič, Anton Vratuša in mnogi preživeli borci s Kozjanskega in od drugod. Foto: Bojan Rode.

Študijska knjižnica Ptuj

Doprsna kipa predvojnih revolucionarjev in borcev za delavske pravice, ki sta bila zahrbtno umorjena 25. aprila 1929. leta v Šelovi grapi pri Duhu. Foto: Bojan Rode.

Zaskrbljenost ni odveč

Brezskrbnost je brez dvoma dobra stvar, dokler vse teče po planu in sprejetem programu. Toda pod gornjim naslovom bi lahko obravnavali hkrati kar več področij skupaj. Tako bi v trenutni situaciji tokrat lahko obravnavali delovno disciplino, oskrbo s surovinami ter ne nazadnje problem delovne sile v nekaterih TOZD v okviru DO.

Čeprav je vsa tri navedena področja težko združiti v eno samo, pa imajo vseeno vse tri enako razsežnost, kar pomeni, da so zaskrbljujoče. Seveda tukaj ne gre za nobene panične pojave, vendar pa se moramo vsekakor podrobneje zamisliti nad tem kar omenjam v samem začetku. Pa začnimo pri poglavitnem vprašanju, to je naši delovni disciplini.

Glede na sedanje stanje z le-to ne moremo biti niti malo zadovoljni, saj je leta brez vsakega komentarja izpod vsake kritike. Obnašamo se kot, da živimo brezskrbno življenje, ni več nobenih pravih odnosov med podrejenimi in nadrejenimi pri samem delu, med določenimi profili vodilnih kadrov ni več nobenega medsebojnega razumevanja in složnosti ter odgovornosti do notranjih — predvsem proizvodnih problemov.

Nenehno smo priče neurejenim razmeram med nekaterimi TOZD, saj se ne morejo sporazumeti med seboj kot bi to moralo biti. Da je temu res tako nam zgovorno dokazujejo tudi naše problemske konference pa tudi na mnogih ostalih sestankih in sejah nalletimo na take primere neurejenih odnosov. Kam vse to vodi in ali tak način ni zaskrbljujoč? Kako zahtevati delovno disciplino le od neposrednih proizvajalcev? Glede na naš nezaviden položaj je tukaj nujno najti skupni imenovalec in stanje urediti kot je bilo nekoč, saj smo dejansko vsi v eni DO v okviru SOZD UNIAL, pa je zato še kako potrebno medsebojno dogovarjanje in reševanje nenehno prisotnih problemov tako v sami proizvodnji kot tudi na ostalih področjih.

Kar se tiče surovin, smo prav gotovo lahko zaskrbljeni. To velja verjetno v prvi vrsti za TOZD tovarno glinice. Tisti, ki v tej TOZD delamo, vidimo kako iz dneva v dan nenehno kopnijo naše do nedavnega precejšnje zaloge že na skrajni minimum. Dobava te osnovne surovine je sla-

ba, medtem pa dnevna potrošnja večja od dobavljenih dnevnih količin.

Meseci se krepko odmikajo, boksita pa je na zalogi vse manj. Čeprav se sicer direktor TOZD skupaj z ostalimi trudi in si na vse načine prizadeva rešiti ta pereč problem je največkrat nemočan, ker ni od njega odvisno ali bo boksit ali ne, ampak od drugih, ki bi nam to surovino morali dobavljati. Kaj dosti boljša preskrba menda ni tudi s premogom, kavstičnim lugom ter podobno.

O vsem bi morali spregovoriti tisti, ki lahko o teh problemih povedo kaj več, vseeno pa ostaja prej ali slej na dlani, da je stanje res zaskrbljujoče. Če se torej postavlja v ospredje vprašanje zaskrbljenosti o katerih nekateri tudi menijo da je odveč, potem bi zares bilo idealno, če bi bila zaskrbljenost odveč. »DA BI LE BILA!«

Po vprašanju pomanjkanja delovne sile, je skoraj odveč pisati ali o tem podrobneje govoriti. Nenehni razpisi v časopisih in obvestila preko radia nam povedo, da zaskrbljenost tudi po tem vprašanju ni niti malo odveč! Tako v TOZD tovarna glinice, kot tudi v TOZD tovarna aluminija so ti problemi še kako prisotni.

Če malce pogledamo v TOZD glinice bomo kaj hitro ugotovili, da delajo predvsem še tisti, ki so pomagali graditi tovarno in prišli takoj ob pričetku njenega obratovanja (kolikor jih še seveda živi ali pa niso upokojeni), da pa novih delavcev razen manjših izjem ni in ni v podjetje. Precej jih sicer pride, toda že po kratkem času ali pa takoj spet odidejo, ko vidijo kakšni so pogoji dela. Ni nas presenetilo, da je republiški inšpektor za delo izdal odločbo, da se mora takoj prenehati z delom v elektrolizi aluminija, čeprav je tak ukrep preoster in skoraj nemogoč, saj je potrebno prej ukrepati v drugih smereh. Toda vse to kaže, da je stanje resnično zaskrbljujoče!

Ali so resnično vsi novosprejeti delavci bili razočarani nad delom v TGA ali pa so bili prisotni drugi vzroki, kot so osebni dohodki, medsebojni odnosi ali podobno je vprašanje, vzroki za to pa nedvomno so. Nimam pravice spuščati se v odločitve zdravnika ali psihologa, vendar ali so resnično bili mnogi novosprejeti delavci nesposob-

ni za delo v enem izmed TOZD v TGA, ko so mnogi prišli šele od vojakov in bili tam še kako sposobni!

Toda v to se ne spuščam, ker so kot sem omenil za to pristojni drugi, vsekakor pa bo veljalo v bodoče premisliti, kako bo v bodoče, ko bo sedanja generacija odšla bodisi v invalidski ali redni pokoj. Resnično nihče ni nenadomestljiv, toda vprašanje o katerem naj razmišljajo tudi ostali je resnično zaskrbljujoče.

Če na koncu omenim še to, da so mnoge naše proizvodne naprave skrajno dotrajale, da so preobremenjene in da so potrebne nenehnega vzdrževanja, čemur pa vzdrževalniki niso vedno kos, saj imajo mnogo dela na raznih področjih v vseh TOZD, da tudi primanjkuje delovne sile (ključavničarjev — električarjev in podobno) ter se zato ponovno postavlja vprašanje zaskrbljenosti.

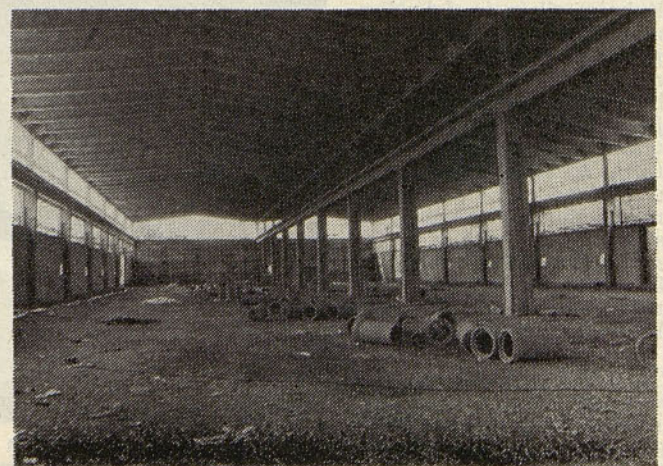
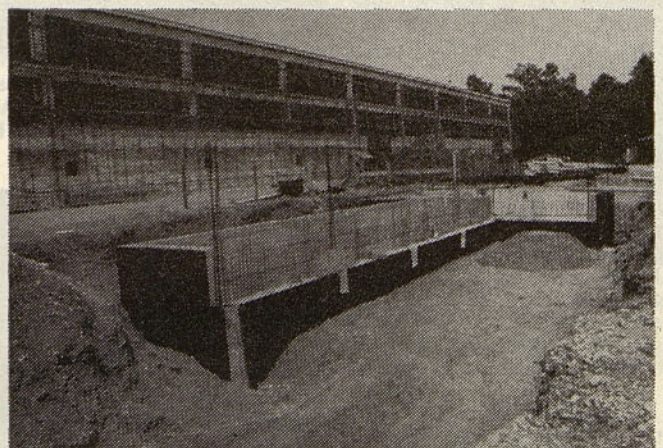
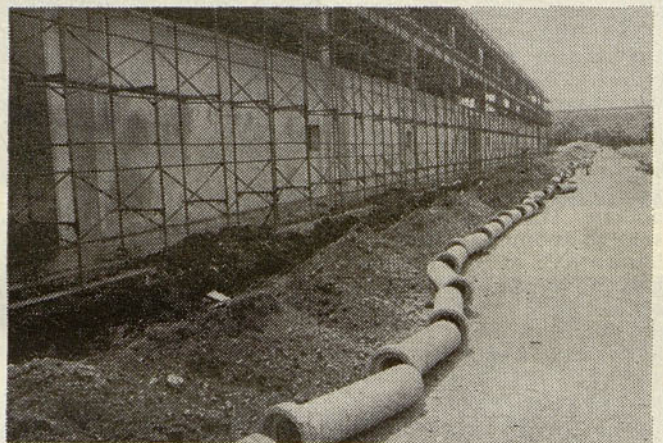
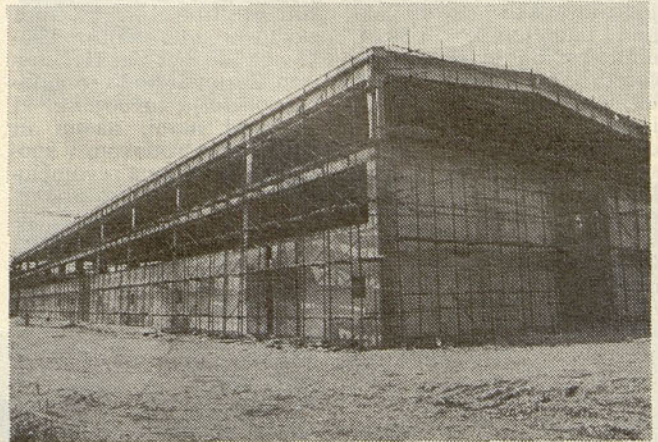
Vsi bi radi, da bi naše naprave dale od sebe čimveč, saj je v tem lahko edino tudi naš uspeh. Vsakodnevno smo priče vse večjim okvaram, izpadom in podobno, ki zahtevajo veliko vzdrževanja in popravil!

Še in še bi lahko našteval toda vsi, ki delamo in živimo v TGA dobro vemo za vse prisotne probleme. Rešiti jih bo moč le s skupnimi prizadevanji in dogovarjanjem ter seveda medsebojno pomočjo in dobri mi odnosi med TOZD UNIAL.

V slehernem naj bo prisotna zavest o delovni disciplini, naj vsak razmisli o sebi in potem oceni tudi drugega, vsi skupaj pa resnično dokončno najdemo skupni jezik in složno rešujemo probleme, ki so prisotni, kolikor je le v naši moči ter odvisno od nas samih. Odgovornost slehernega naj bo prisotna med nami in s skupnimi močmi bomo kos uspešno rešiti nastalo problematiko! ZASKRBLJENOST PRAV GOTOVO NI ODVEČ! Razmislite!

France Meško

NOVA LIVARNA

20. junij dan civilne zaščite Jugoslavije

Štab civilne zaščite je skupaj z enotami civilne zaščite uspešno izvedel priprave ob letošnjem dnevu CZ — 20. junijem.

Organiziral je razstavo opreme in sredstev za reševanje, ki jih civilna zaščita potrebuje za svoje delo. Namen razstave je bil prikazati dejavnost enot civilne zaščite in njihovo opremljenost v naši delovni organizaciji. Prav tako pa je bil razstavljen tudi slikovni material o delu posameznih enot z vaj civilne zaščite v delovni organizaciji.

20. 6. 1979 je bila slavnostna seja štaba civilne zaščite, na kateri je bilo posredovano poročilo o organiziranosti civilne zaščite in ocena doseženih rezultatov. Seji so prisostvovali predsedniki odborov za LO in DS TOZD in DSSS, odbora za LO in DS TGA, predstavniki samoupravnih organov in predstavniki DPO. Na seji je bil prisoten tudi poveljnik občinskega štaba civilne zaščite, ki je v svojem uvodnem govoru povedal, da je občinski štab CZ zadovoljen z delom naših enot CZ in da je stopnja usposobljenosti in opremljenosti enot CZ odraz dobro zastavljenega dela štaba CZ v TGA in njegovih enot.

Štab CZ je na slavnostni seji podelil interna priznanja najboljšim pripadnikom enot CZ, ki so se s svojim dolgoletnim in vestnim delom v enotah CZ posebej izkazali. Priznanja so dobili: Krajgar Alojzija, Banško Anton, Fajt Ladislav, Vitez Geza, Erbus Franjo.

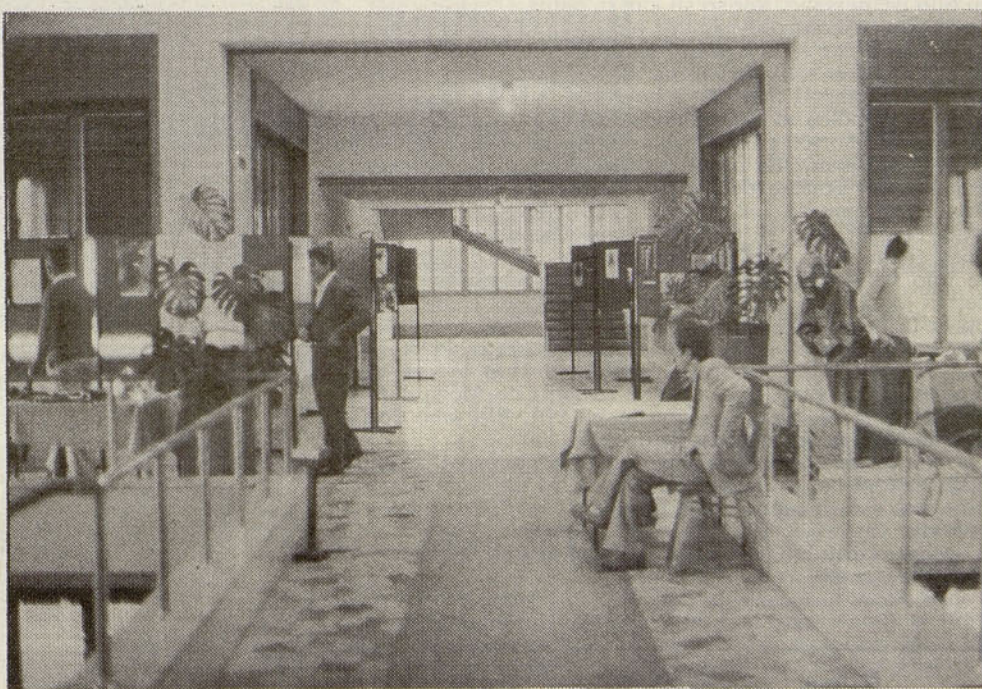
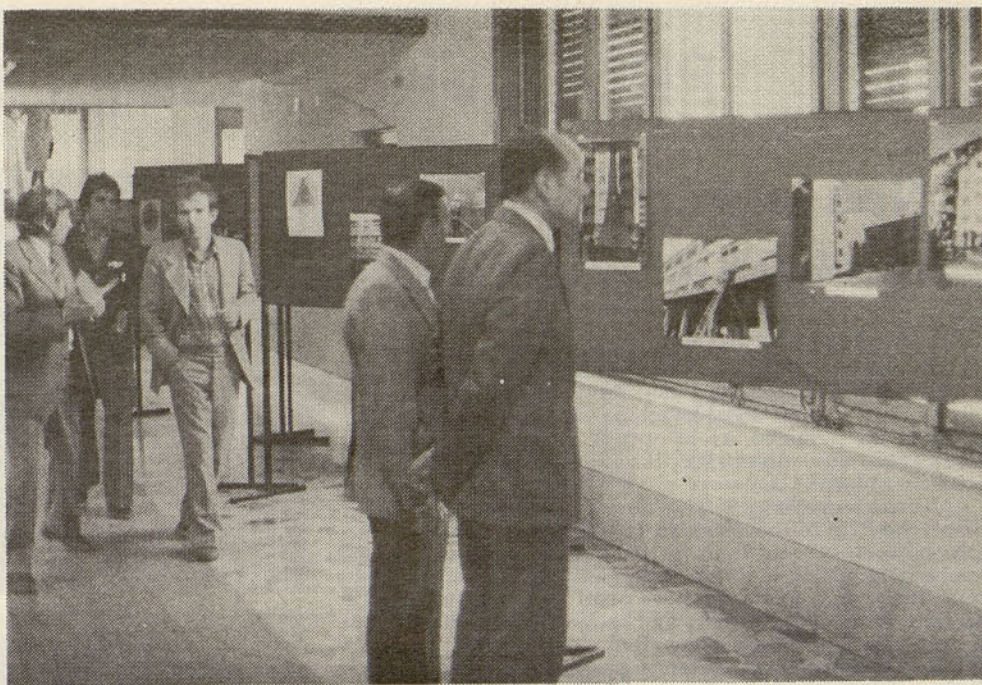
Na slavnostni seji, ki jo je organiziral občinski štab civilne zaščite, pa so prejeli značko civilne zaščite Jugoslavije člani naših enot CZ — Kozoderc Zvonko, Verbek Štefan, Korpič Maks in štab CZ v naši delovni organizaciji.

Ekipa prve pomoči se je udeležila Medrepubliške vaje enot CZ v Koprivnici. Ena ekipa pa je sodelovala na tekmovanju enot CZ, ki ga je organizirala KS Kidričevo v počastitev Dneva CZ.

V KS Kidričevo je bila izvedena tudi akcija zatemnjevanja za predel četvorčkov. Štab CZ KS je ugotovil, da so se prebivalci naselja odzvali in pokazali svojo zavest in pripravljenost sodelovati v obrambnih pripravah. Vsi četvorčki so bili zatemnjeni in ni bilo stanovanca, k bi ga bilo potrebno opozoriti na zatemnitev.

Mrno lahko trdimo, da je CZ v delovni organizaciji in krajevni skupnosti postala sestavni del naših obrambnih priprav, da vključuje vse zavestne sile in dejavnike v krajevni skupnosti in delovni organizaciji. To pa je tudi jamstvo, da so obrambne priprave postale del naše vsakdanje dejavnosti, da potekajo z delom in ob delu, kar pa je osnovni cilj našega koncepta splošnega ljudskega odpora.

Miro Kovač

Razstava ob dnevu civilne zaščite.

© Ob francoski sredozemski obali leži nenavadno očarljiva pokrajina CAMARGUE, obdana z rokavom Ronine delte. Nekoč je bilo to negostoljubno močvirno področje s številnimi jezeri in oblaki komarjev. Reka je prinašala s seboj prod in zemljo in ju stoletja odlagala. Potem pa je priskočil na pomoč človek z jezovi in umetnimi nasipi in zemlja se je za silo posušila. Toda še danes prodira morje skozi »etanges« globoko v pokrajino. Nekoč so imeli tu svoje samotno kraljestvo napol divji beli konji in biki, ki so popasli redno obraščene površine. V 17. stoletju so menihi iz Vaulusa začeli tu gojiti riž. Ponekod je rasla trava.

Po drugi svetovni vojni so buldožerji zravnali tla. Plugi, ki so jih vlekli traktorji so tla preorali. Camargue je postala eden najbogatejših nasadov riža v Franciji. Pridelalek na 20.00 ha je ob uporabi naj-sodobnejših metod zelo velik. In še vedno pridelujejo tudi vino in še vedno je ta pravadna pokrajina v ronski delti domovina majhnih belih, napol divjih camarških ponijev in črnih bikov, ki jih goje za provansalske arene.

Tu gnezdijo tudi pisana zla-

tovranka in nešteti vodni ptiči pa bele, škriatne in sive čaplje, mlakarice in rožnati flamingi, ki koračijo po slanih jezerih, skozi trstiko in cvetoče tamariske.

© Na svetu je veliko prometnih poti pod vodo ali nad njo, na primer leta 1908 zgrajen predor Blackwell v Londonu, leta 1911 odprt predor pod reko Labo v Hamburgu, leta 1935 dokončani predor Marsey v Liverpoolu ter podmorski predor med japonskima otokoma Hondo in Kiušiu. Vsi so v svojem času pomenili tehnične senzacije, kljub temu pa jih je daleč presegla 30 km dolga PROMETNA POT iz predorov in mostov, ki pelje čez 320 km dolgi MOR-SKI ZALIV CHESAPEAKE — in pod njim v zvezni državi Maryland ob vzhodni obali Združenih držav. To cesto rektorov, ki povezuje Norfolk s Cape Charlesom so izročili prometu 15. aprila 1964. Speljana je po 19 km dolgem sistemu mostov, na dveh krajih pa s predori izigine pod vodo. To

Ali veste?

so gola dejstva. Prometna pot čez zaliv Chesapeake je čudež sodobnega gradbeništva in jo upravičeno opisujejo kot genialno. Vodi čez košček odprtega morja in pod njim.

Atlantik pa na tem mestu ni najbolj prijazen: visoki valovi in njihovo močno butanje ob obalo, zahrbtni tokovi in močna bivačica, povezani z vrtinčastimi viharji in hudimi nevihtami, niso redki pojavi. Razen tega pa je ta morski rokav najširši med vsemi, ki so jih kdaj preostili. Kako premagati ta od vsega začetka skoraj nerešljiv problem? Naposled so se zedinili za naslednjo rešitev: pod vsako glavno vodno potjo bodo zgradili predor, vse manjše vodne poti preostili s srednjevisokim mostom, po vsej ostali dolžini pa postavili nizke palične mostove. Celotni gradbeni stroški so znašali 200 milijonov dolarjev. Nedaleč od Norfolka, na južni strani voha v zaliv Chesapeake, se začne velikanška prometna pot s skoraj 5,5 km dolgim paličnim mostom. Ta se dviga 8,5 m

nad vodno gladino in pelje do umetnega otoka, enega od štirih, ki so vključeni v sistem mostov in predorov.

Vse so napravili v globino od 9 do 12 metrov, zanje so uporabili 1,5 milijona ton peska ter 300.000 milijonov ton kamena. Otoki segajo 12 m nad vodno gladino, vsak izmed njih pa meri 3 ha. S prvega otoka pelje cesta v 1750 m dolgi predor, ki leži 30 m pod vodno gladino. Na drugem otoku se predor konča, cesta pa je speljana po paličnem mostu do tretjega otoka. Tu izginja v drugem predoru, ki je dolg 1600 m in se konča na četrtem otoku. Cesta teče naprej spet po 7,7 km dolgem paličastem visokega jeklenegega mostu.

Zadnji paličasti most sega do severne obale zaliva Cape

Charles. Gradnja predorov je mostu do novega samo 12 m bila posebna mojstrovina: 38 orjaških cevi z dvojnimi stenami so iz Teksasa pripeljali 2000 km daleč po morju in jih na gradbišču potopili v jarek, izkopen globoko v zaliv.

Prazen prostor med notranjimi in zunanji stenami so pri tem napolnili z betonom. Ko so bile vse cevi na svojem mestu, so jih med seboj povezali.

Do leta 1983 naj bi to cesto priključili k ameriškem sistemu avtomobilskih cest — doslej pa je bilo mogoče zaliv prečkati z enim izmed številnih trajektov!

- © Torej ali sedaj veste?
- © Če ne preberite še enkrat!
- © Saj je zares zanimivo!

Kajne?

Po »RUSKEM DELAVCU«
Pripravil: oce.—

PRISPEVKI NAŠIH NAJMLAJŠIH

Naš obrambni dan

V soboto, 21. aprila, smo imeli obrambni dan. Najprej smo odšli na razstavo orožja, ki je bila na hodniku v šoli. Pripravili so nam jo pripadniki teritorialne obrombe. Mladi vojaki so nam pripovedovali mnogo zanimivega o razstavljenem orožju. Pred šolo pa so nam razkazali top in pokazali, kako je sestavljen. Nekateri so se tudi usedli na top. Že prejšnji dan smo se razdelili v ekipe, izbrali vodje ekip, določili zeleno stražo v ekipi in tudi pionirja ali pionirko, ki je opravil-a tečaj prve pomoči. Vodje ekip smo dobili številke, ki smo si jih prišli na jopice ali bluže.

Irena, Jera, Maša, Urška, Jure in jaz, smo bili v tretji ekipi. Start je bil na šolskem igrišču. Naša ekipa je startala ob 8.24. Na poti smo se ravnali po planinskih markacijah in puščicah. V navodilih sem prebrala, naj skupina krene po kolovozni poti proti Kleku. Zmedli smo se, ker na travniku ni bilo markacije. Poslali smo Jureta na ogled, a je hodil z zaprtimi očmi. Urška je rešila situacijo, ko je našla markacijo tam, kjer je Jure ni videl. Toda medtem je že prišla četrta skupina. Njim seveda ni bilo treba iskati, ker so šli kar za nami.

Na prvi kontrolni postaji smo metali ročno granato. Zbrali smo kar lepo število točk. Četrta ekipa nas je prehitela, preden smo prišli na drugo kontrolno postajo. Tam smo morali določiti vrhove na vseh štirih straneh neba, za Mrzlico in Kum smo morali napisati tudi višino. Nato smo morali z očmi izmeriti razdaljo do rumenega cvetličnega grma, do rdeče zastavice in do bele zastavice. Blizu doma Tončke Čeč je bila tretja kontrolna postaja. Tam smo opravili tek na sto metrov in tudi pomalicali smo. Naprej smo šli po levi strani cestišča v koloni po eden. Tam, kjer smo morali zaviti po stezi v Globoušak, je bilo veliko markacij in puščic. V Globoušaku je bila četrta kontrolna postaja, kjer je morala Irena, ki je opravila tečaj prve pomoči, obvezati Maši roko. Nato smo morali najti še peto kontrolno postajo, ki je bila na prostoru, kjer trenirajo pse. Rešiti smo morali zgodovinski test. Potem pa smo se spustili do Mehanike in na naše šolsko dvorišče, kjer je bil cilj. Bili smo četrti in smo bili z uspehom zelo zadovoljni.

Obrambni dan so nam pomagali organizirati pripadniki teritorialne obrambe. Sodelovali so na vseh kontrolnih postajah in spremljali učence 1. in 2. razredov na pohodu.

Naš obrambni dan je zelo lepo uspel, saj smo se marsikaj naučili.

Irena Prosenec, 4.a
PO A. Hohkraut, Trbovlje

Prva marksistična šola

Naša šolska stavba je že zelo stara, saj bo kmalu praznovala stoletnico. Vendar je tudi pomembna, saj je v njej pred šestdesetimi leti delovala prva marksistična šola v revirjih. Zato je bilo 26. aprila slovesno odkritje spominske plošče na naši šoli. Prišli so predvojni komunisti in drugi gostje. Zbrali smo se tudi vsi pionirji naše enote, ki smo pripravili kratek program. Sodelovala sta oba recitatorska krožka in ritmični krožek. Pevci so zapeli pesmi Naša zemlja in Domovina naša je svobodna. Goste je pozdravila tovarišica Zidarjeva. O pomenu te šole in kdo je obiskoval to šolo, pa je govoril tovariš Savšek. Nato je tovariš Kralj-Cink odkril spominsko ploščo. Vsi smo ploskali.

Na plošči piše:
V TEJ STAVBI JE BILA OD 15. FEBRUARJA DO 15. MAJA 1919 PRVA MARKSISTIČNA ŠOLA ZA VZGOJO PARTIJSKIH IN SINDIKALNIH VODITELJEV IZ TRBOVELJ IN HRASTNIKA.

Slovesno prireditev je motil le hrup avtomobilov s ceste. Pionirji na naši šoli smo ponosni, da se je to dogajalo prav tukaj.

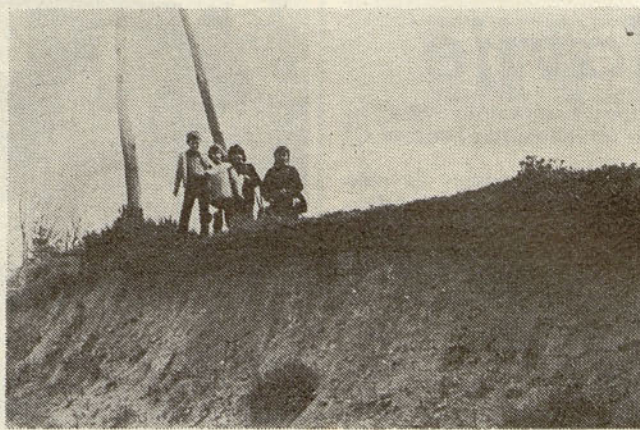
Gregor Laharnar, 4.b
PO »A. Hohkraut«, Trbovlje

☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆

Dragi šolarji!

Preberite, kaj ste napisali med
minulim šolskim letom!

☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆

Nosila sem KURIRČKOVO POŠTO

3. maja ob 11,30 smo trboveljski kurirji predali KURIRČKOVO POŠTO kurirjem iz Zagorja, na Čebinah — mestu ustanovnega kongresa KPS.

Kurirčkova pošta je štiri dni potovala po poteh revirskih partizanov. Kurirji pionirskega odreda »Alojz Hohkraut« smo nosili kurirčkovo pošto v zadnjih predajah. Naša skupina je čakala pod vasjo Čebine. Bilo je mrzlo in sneg je naletal, predaje pa ni in ni bilo. Bili smo še pošteno premraženi. Obiskali smo bližnjo kmetijo, kjer so nam postregli s čajem, ki nas je ogrel in nam skrajšal čakanje.

Kurirčkova pošta je prišla do naše »javke« okrog 11. ure. Prevzeli smo pošto in z njo odhiteli do zadnje predaje — Čebine. Pionirji PO »Alojz Hohkraut« smo pripravili krajši kulturni program.

Zbrane pionirje je pozdravil predstavnik KS Klek. Pripadniki teritorialne obrambe so izvedli kratko vojaško vajo in pionirjem postregli z okusnim pasuljem.

Urška Vajdič
PO »Alojz Hohkraut«
Trbovlje

V naši tovarni

Učenci osmih razredov smo bili v začetku šolskega leta na obisku v tovarni glinice in aluminija. Seveda, to ni bil pravi obisk, bila je le ekskurzija, ob kateri smo spoznali mnogo zanimivosti.

Prispeli smo do velikega poslopja, ki se imenuje TGA Kidričevo. Seveda, to še ni bila tovarna, temveč prostori skupnih služb. Tu so nas prijazno sprejeli in povabili v sejno dvorano. Imeli smo predavanje o proizvodnji in delovnih pogojih tovarne ter o šolanju mladine s pomočjo tovarne. Pogovarjali smo se tudi o poklicih delavcev. primanjkuje metalurških

tehnikov in drugih podobnih delavskih kadrov. Po poučnem pogovoru smo se napotili proti tovarniškemu prostoru. To je bil zame največja trenutek, ki sem ga dolgo nestrpnost pričakovala. Prispeli smo do velikega skladišča boksita. Tam smo se ustavili in prisluhnili vodji, ki nas je vodil skozi tovarniške hale. Oglevali smo si beli in rdeči del tovarne. Na koncu smo si ogledali še elektrolizo. Ta del tovarne je bil zame najbolj zanimiv, saj tu dela moj oče in sem hotela docela spoznati, v kakšnih delovnih pogojih dela.

Spoznala sem mnoge težave poklica, ki ga oprav-

lja moj oče. Delavci so izpostavljeni škodljivemu zraku, vročini, prepihu in umetni svetlobi. Seveda je za delavce poskrbljeno tako, da imajo skrajšano delovno dobo.

V tovarni smo se zadržali precej časa. Spoznali smo mnogo vsega, kar nam bo pomagalo pri učenju.

Na TGA Kidričevo sem zelo ponosna, saj daje kruh mnogim v našem kraju in še izven njega.

Ksenija VRABL

8. b
OŠ »Boris Kidrič«
Kidričevo

PRISPEVKI NAŠIH NAJMLAJŠIH

14. prijateljsko srečanje v Skopju

Lani je bilo že 14. prijateljsko srečanje osnovnih šol iz raznih krajev Jugoslavije. Tokrat je bilo v Skopju — v turški šoli TEFEJUS.

Med učenci, ki so bili lani izbrani za srečanje, sem bila tudi jaz. Tega sem bila zelo vesela. Hitro je prišel 4. maj, dan našega odhoda. Letalo je poletelo iz Maribora v Beograd ob 19.50 uri. Čez 45 minut smo prispeli v Beograd, od tam pa smo nadaljevali pot v Skopje. Kmalu smo prispeli na skopsko letališče, kjer so nas čakali učitelji, da nas zapeljejo v šolo. Prvo noč smo prespali pri učiteljih, drugo jutro pa so nam v šoli določili prijatelje, pri katerih smo prebili čas srečanja. Mene je prevzela učenka 2. letnika gimnazije, po imenu Esrar. V njeni družini so me zelo lepo sprejeli.

V petek smo imeli ves dan prosto, zato smo si skupaj s sošolci in skopskimi prijatelji ogledali Skopje, ki je zelo veliko in lepo mesto. Skozenj teče reka Vardar, ki je bila zelo narasla. Iz potopevanja po Skopju sem se vrnila utrujena, zato sem hitro zaspala. Naslednji dan so nam pripravili lep sprejem. Iz vsake šole na srečanju sta bila dva učenca oblečena v narodno nošo; tako smo spoznali tudi narodne noše drugih republik. Vanjo sva bila oblečena tudi midva z Gustijem. Vsak od teh parov je prebral pozdravno pismo. Za tem je bila spominska ura. Razdeljeni na več skupin smo poslušali pripovedi o življenju narodnih herojev, po katerih nosijo šole ime.

Popoldne so se zvrstila prijateljska športna tekmovanja, zvečer pa smo imeli ples. Tako sta minila že dva dneva tega srečanja. Pred nami je bila nedelja, dan izleta.

Ta dan sem spoznala tudi druge učence. Izlet mi je bil zelo všeč, saj sem videla mnogo zanimivega, med drugim tudi Ohridsko jezero. Z izleta smo se vrnili pozno zvečer in sem bila zelo utrujena. S prijateljico Esrar sva takoj trudni zaspali.

Tukaj je bil že ponedeljek, zadnji dan srečanja. Tokrat smo odšli v gledališče, kjer so vsi ravnatelji šol dobili spominsko knjigo, za tem pa se je zvrstil kulturni program. Zvečer pa so nam spet pripravili zabavo. Z našimi prijatelji smo še odšli v mesto in odločili, da zadnjo noč ne bomo prespali. Odšli smo k prijateljici Soraji in tam prebili noč. Zjutraj ob 3.15 smo se zbrali pred Grand hotelom, od koder je odpeljal avtobus na letališče.

Težko smo se poslovili od svojih novih prijateljev. Ko je avtobus odpeljal, smo si še zadnjič pomahali v slovo. Tako smo poleteli do Sarajeva, od tam pa v Ljubljano.

Iz Ljubljane smo se odpeljali z avtobusom do Kidričevega.

Srečanje mi je bilo zelo všeč, saj sem spoznala mnogo novih prijateljev. Naslednje leto pa bo to srečanje prijateljstva v Ljubljani.

Melita KMETEC,
OŠ »Boris Kidrič«, Kidričevo

Pogovor s košem

(Domišljjski spis)

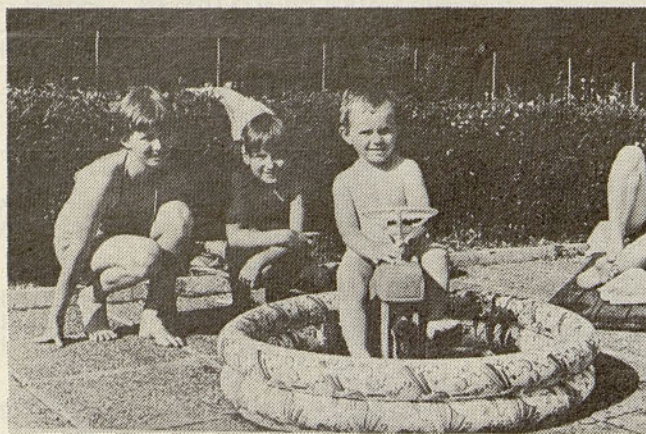
Nekega sončnega dne sva se s prijateljico odpravili na igrišče, kjer sva se še z drugimi igrali otroške igre. Ob cesti sva zagledali jokajoči koš za smeti. Stekli sva k njemu in ga vprašali, zakaj joče. »Kako ne bi jokal, ko sem pa tako lačen. Vse smeti so mi ušle in jaz ne morem teči za njimi, ker sem ves poškodovan«, je odgovoril jokajoči koš.

Prijeli sva ga vsaka s svojo roko in ga odpeljali k smetem. Tam se je tako najedel, da se je zrušil na tla in zaspal.

Ta koš se ni nikoli več zbudil in od takrat so vsi koši kot okameneli.

Zato morajo ljudje od takrat naprej sami nositi smeti v koš.

Metka MLAKAR
Simona INTIHAR
Kidričevo

Brezskrbna mladost. Foto: K. Zorec

Hura, počitnice so tu. Igrajmo se! Foto: K. Zorec

Ob sprejemu Kurirčkove pošte

V torek, 24. aprila 1979 smo v Trbovljah sprejeli Kurirčkovo pošto. Najprej smo se zbrali pred šolo. Vsi smo imeli pionirske kape in rutke. Šli smo lepo v vrsti. Na čelu je bil zastavonoša z zastavo pionirskega odreda. Prišli smo na igrišče TVD Partizan, kjer je bilo že vse pripravljeno. Godba je zaigrala »Domovina naša je svobodna«. Taborniki so zakurili ogenj in postavili šotore. Pionirji odreda »Tončke Čuč« so pripravili kulturni program. V imenu ZB nas je pozdravil tovariš Ivo Šofter. Pozdravil nas je tudi kot nekdanji skojevec, saj praznujemo letos 60-letnico SKOJ.

Končno smo dočakali najbolj svečan trenutek, ko so na oder pritekli pionirji z zastavami in Kurirčkovo pošto s pozdravi in najlepšimi željami tovarišu TITU za njegov rojstni dan. Pošto je prevzel glavni kurir — pionir PO Revirski borci — ki jo bodo čuvali do predaje na Čebinah. Potem je tovariš Peter Kolander — predsednik OK ZSMS podelil knjižne nagrade za najboljše spise na temo Borke pripovedujejo in Nekdanji skojeveci pripovedujejo. Tudi trije pionirji z naše pedagoške enote so bili nagrajeni: Janez Malo-vrh, 4. a, Drago Čučnik iz 4. b in Damjan Bukovšek iz 3. b razreda. Vsi smo jim ploskali.

Zelo smo bili veseli in ponosni, ko nam je dr. Stanka Simoneti v imenu Zveze prijateljev mladine Slovenije podelila zvezno priznanje JPI za uspešno izpolnjene naloge jugoslovanskih pionirskih iger na temo: NARAVA — ZDRAVJE — LEPOTA (1976/78) Pionirske odreda »Alojz Hohkraut« in »Ivan Cankar« sta dobila najvišje priznanje v republikah: ZNAK JPI, ostali odredi pa diplome.

Med vso predstavo je deževalo. Skupina harmonikašev se je morala umakniti pod streho, da smo jih komaj slišali. Z dežniki smo drug drugemu zakrivali pogled na oder. Čeprav je deževalo, smo se vseeno razveselili povabila na partizanski golaž. Vsak odred je imel kotel. Prerivali smo se, da bi čimprej prišli na vrsto. Nekateri niso marali jesti, ker so rekli, da golaž z deževnico ni dober. Najbolj pametni so bili tisti, ki so se spravili v velike cevi. Tako jim dež ni mogel do živega. Mokri smo odšli domov, a to ni nič hudega, saj smo Kurirčkovo pošto uspešno prenesli preko vseh ovir.

Zvezdana Orsag, 4. b
PO »Alojz Hohkraut«
Osn. šola Trbovlje

Bojevali so se za našo lepšo prihodnost

13. junij 1943:

»Gozdovi Zelengore so polni vojske. Kaj to pomeni, se sprašuje več tisoč ljudi po vsej domovini. Odgovor je preprost: ljudstvo je spoznalo, da, če se vdajo bodo večni »hlapci«. Treba se je boriti in ohraniti zemljo, ki je last nas vseh. Te besede so dan za dnem donele po gozdovih, kjer je vsak dan preminulo mnogo življenj.

Donenje sovražnikovih topov nas je prebudilo iz sna. V trenutku smo bili pokonci. Nekdo iz vasi je prišel povedat, da smo obkoljeni od vseh strani in da nam je edina rešitev spustiti štiri nemške oficirje, ki smo jih prejšnjo noč ujeli v težki borbi s sovražniki. Ne, tega ne bomo storili, smo takoj odgovorili, saj smo se zavedali, da imajo sovražnikove enote več sto naših ljudi, ki bi se prav tako radi rešili njihovega jarma. Vsi pa vemo, da jih ne bodo izpustili, zato jih tudi mi ne bomo. To je bil naš odgovor na vprašanje človeka iz vasi. Sovražnikovi rafali pa so se nam neprestano približevali. Od vrhovnega štaba je prišel ukaz, da se četa pod vodstvom Save Kovačevića umakne z Zelengore preko Sutjeske. Ukaz smo sprejeli in že je bil pripravljen načrt umika. Četa z ranjenci je krenila na pot. Po gozdu se je prebijala skozi sovražnikove rafale. Pri prvem oddihu smo bili prepričani, da bo teh »peklenskih« sil že zmanjkalo, a zgodilo se je prav obratno. Ko smo nadaljevali pot in smo imeli lep razgled v dolino, smo videli na tisoče nemških vojakov, ki so se nam približevali kot lisice nemočnim kokošim. Veliko obrocev smo že prebili, a veliko jih bo še treba. Zavedali smo se tega in pa tudi misel, da bodo naši ranjenci ubiti, smo odvrčali od nas. Vedno bolj smo se bližali sovražniku, več upanja je bilo v nas.

Ko berem ta odstavek, ki ga je napisal borec iz bitke na Sutjeski, se zavedam, da so bile žrtve za nas in našo bodočnost velike. Zavedamo se, da to, kar so nam priborili predniki, moramo ohraniti. Mi sedaj živimo v domovini, ki je svobodna, brez vojn, brez stradanja in trpljenja, a vedeti je treba, da vedno ne bo tako. Zato moramo mi, ki smo up naših narodov, neutrudno delati in ustvarjati za lepši jutri.

Jerica PLANINŠEK
O.Š. »Boris Kidrič«
Kidričevo

Kako smo poslovali?

Iz tabele I in II je razvidno, kako smo poslovali v mesecu juniju 1979. Indeks 1979/1978 prikazuje odnos dosežene proizvodnje napram proizvodnji v istem obdobju lanskega leta.

I. DINAMIKA PROIZVODNJE — indeksi fizičnega obsega

TOZD	Stroškovno mesto	DOSEŽENO						INDEKS			
		Plan 1979		1978		1979		6:4	7:5	6:2	7:3
		junij	I—VI	junij	I—VI	junij	I—VI				
1	2	3	4	6	5	7	8	9	10	11	
A. TOZD TOVARNA GLINICE											
1. Izluženo	8.215	56.624	11.907	59.752	11.035	61.914	93	104	134	109	
2. Kalcinirano	8.683	57.265	10.004	59.682	11.141	61.805	111	104	128	108	
B. TOZD PROIZVODNJA ALUMINIJA											
3. Elektroliza A	1.677	10.119	1.651	10.105	1.675	10.070	101	100	100	100	
4. Elektroliza B	2.047	12.350	2.009	12.341	2.034	12.329	101	100	99	100	
5. Anodna masa	2.242	13.350	781	12.134	2.537	14.465	325	119	113	108	
C. TOZD PREDELAVA ALUMINIJA											
6. Livarna skupaj	3.965	23.903	3.920	23.549	4.028	23.875	103	101	102	100	
E aluminij	271	1.638	255	2.193	277	1.615	109	74	102	99	
Al formati	1.830	11.041	2.103	9.878	1.382	11.052	66	112	76	100	
Drogi za kline	9	53	—	—	7	72	—	—	78	136	
Tokovodniki	0.495	3	—	—	—	10	—	—	—	333	
Gnetne zlitine	300	1.810	398	2.732	287	1.545	72	57	96	85	
Livarske zlitine	1.385	8.340	1.098	8.226	1.940	8.686	177	106	140	104	
Predzlitine skupaj	170	1.018	66	520	135	895	205	172	79	88	
— za prodajo	95	568	—	—	44	465	—	—	46	82	
— za lastno porabo	75	450	—	—	91	430	—	—	121	96	
Predel. oz. pretaplj.	82	496	—	—	54	771	—	—	66	155	
Skupaj proizvodnja livarne	4.047,495	24.399	3.920	23.549	4.082	24.646	104	105	101	101	

TOZD tovarna glinice

V mesecu juniju smo proizvedli 11.035 ton Al hidrata, kar je za 2.820 ton več kot smo planirali (indeks 134) in za 872 ton manj kot isti mesec lanskega leta. Proizvodnja kalcinirane glinice je glede na

plan večja za 2.458 ton in glede na lani pa za 1.137 ton (indeks 128, indeks 111).

Poraba najvažnejših surovin je pri lugu za 29% višja kot je planirana, pri porabi električne energije pa je za 15% nižja.

TOZD proizvodnja aluminija

V prvem polletju letošnjega leta smo proizvedli v elektrolizah za 70 ton elektrolitskega aluminija manj kot smo planirali (v hali A 49 ton manj, hali B 21 ton manj). Prav tako je proizvodnja glede na lani manjša za 47 ton v obeh halah.

Dosežena proizvodnja anodne mase je v primerjavi s planom večja za 1.115 ton ali 8%, glede na lani pa za

2.331 ton ali 19%. Pri doseženih normativih zasledimo presežanje nad planom v hali A pri porabi kriolita in al fluorida ter električne energije, v hali B pa pri porabi anodne mase (indeks 101) in električne energije (indeks 102), pri porabi kriolita in Al fluorida pa bistveno znižanje normativov (indeks 77) to je za 23% nižja kot so planski.

TOZD predelava aluminija

V livarni smo v juniju proizvedli 4.028 ton livarniških proizvodov (brez pretapljanja) kar je za 63 ton ali 2% več kot je planirano, vključno s pretapljanjem pa za 35 ton ali 1% več. Tudi glede na lansko proizvodnjo v livarni je rezultat uspešnejši za 162 ton ali 4%.

II. PRIKAZ PORABLJENIH SUROVIN NA ENOTO PROIZVODA

Na 1 tono proizvoda	Plan 1979	Doseženo v juniju 1979	I—IV	Indeks	
				3:2	4:2
1	2	3	4	5	6
TOZD TOVARNA GLINICE					
Al hidrat — Al₂O₃					
— boksit	2,627	2,603	2,615	99	100
— Na OH	0,0948	0,13251	0,12256	140	129
— Para	3,0419	2,75351	3,03884	91	100
— El energija	359,208	288,327	307,024	80	85
TOZD PROIZVODNJA ALUMINIJA					
Hala A					
— glinica	1,920	1,92009	1,92089	100	100
— anodna masa	0,580	0,56351	0,58128	97	100
— kriolit in Al fluorid	0,070	0,08711	0,07175	124	103
— El energija	17,856	18,002	18,070	101	101
Hala B					
— glinica	1,920	1,92024	1,91997	100	100
— anodna masa	0,560	0,55518	0,56332	99	101
— kriolit in Al fluorid	0,070	0,06231	0,05422	89	77
— El. energija	17,155	17,488	17,549	102	102
Anodna masa					
— petrolkoks	0,671650	0,66197	0,66852	99	100
— katranska smola	0,338015	0,34898	0,34215	103	101
— El. energija	145	126	128	87	88

Tako izgleda parkirišče pred upravnim poslopjem TGA v času omejitve voženj. Foto: K. Zorec

Dohodkovni odnosi vzdrževanje-proizvodnja

Vzdrževanje s svojim programom aktivnosti predstavlja sestavni del vsakega proizvodnega procesa. Sistem vzdrževanja zajema določeno organizacijsko obliko napram vrsti tehnološkega procesa, proizvodnih kapacitetah in ekonomski moči celotne proizvodnje.

Pri tem mora biti potrjena statusna oblika organizacije sistema vzdrževanja, ki temelji na samoupravnih družbenih osnovah.

V tem prispevku, po opisu splošnih postavk o samoupravnem organiziranju sistema vzdrževanja, se bomo seznanili s primerom pridobivanja in delitve dohodka vzdrževanja v nekaterih TOZD vzdrževanje v SFRJ.

SAMOUPRAVNO ORGANIZIRANJE SISTEMA VZDRŽEVANJA

Samoupravno organiziranje vzdrževanja v skladu z osnovnimi načeli Ustave in Zakona o združenem delu se lahko ustvari na več načinov.

Položaj vzdrževanja je pogojen z izvajanjem storitev samo ožjemu delu proizvodnje ali pa za več organizacij združenega dela, ki niso neposredno statusno ali organizacijsko povezane z vzdrževanjem.

Organizacijska — statusna oblika vzdrževanja je odvisna od predpisov Zakona o združenem delu, katere je potrebno izpolniti. Če upoštevamo te zahteve, je vzdrževanje lahko organizirano na dva načina:

1. vzdrževanje z eno izmed organizacijskih oblik brez statusa TOZD ali DO.
2. funkcija vzdrževanja s statusom TOZD ali DO.

Vzdrževanje je organizirano kot TOZD ali DO, ko opravlja aktivnosti za več TOZD, ki so v sestavi delovne organizacije ali SOZD. Vzdrževanje je v tem primeru konstituirano, ker izpolnjuje vse pogoje, določene v Ustavi in Zakonom o združenem delu, kar pomeni:

- a) da predstavlja tehnično — tehnološko in ekonomsko celoto,
- b) da se rezultati dela v taki celoti lahko samostojno vrednotijo kot priznana vrednost v delovni organizaciji ali na tržišču,
- c) da delavci lahko izpolnjujejo svoje družbeno-ekonomske in samoupravne pravice.

Zakon o združenem delu nalaga, da se v vsaki TOZD, pa tudi v vzdrževanju, mora sprejeti določeno število samouprav-

nih splošnih aktov, ki v končni obliki definirajo samoupravni smisel in karakter organizacije. Posebej je potrebno definirati povezovanje TOZD, ki se bavi z nalogami vzdrževanja z drugimi TOZD, pri čemer je treba spoštovati principe vzdrževanja dela ter sredstev in delu pri ustvarjenem skupnem prihodku.

V TGA ima TOZD Vzdrževanje organizacijsko obliko samostojne TOZD storitvene dejavnosti, kar je v praksi najbolj pogost primer.

Analično si pogledjmo kakšne ima možnosti taka TOZD pri dohodkovnih odnosih v naši družbi, pri čemer je predlagana zadržana organizacijska oblika, kjer ima skupne službe, vedno (tekoče) vzdrževanje ter remont in proizvodnjo.

DOLOČITEV SKUPNEGA PRIHODKA TOZD VZDRŽEVANJA

Določena dejavnost TOZD, ki je vsebovana v planih in programih delovnih enot določa tudi pridobitev skupnega prihodka, ki se ustvarja:

- s svobodno menjavo dela,
- delom prihodka pri skupno ustvarjenem rezultatu dela na osnovi združevanja dela in sredstev,
- prodajo proizvoda ali storitev

S svojim delovnim prispevkom delovne enote sodelujejo v ustvarjanju skupnega prihodka TOZD, na temelju plana določenega za vsako delovno enoto znotraj TOZD.

Merila po katerih TOZD pridobiva svoj skupni prihodek, so določena s cenami, po katerih se storitve realizirajo na tržišču, stopnje realizacije naloge in storitve TOZD znotraj delovne organizacije, pri čemer moramo upoštevati ceno po kateri se skupni proizvod ali storitev realizira na tržišču.

PRIDOBIVANJE IN DELITEV DOHODKA

Delovna enota skupne službe

Osnova po kateri ta delovna enota določa vrednost svojega dela je določena s sistematizacijo in opisom nalog in opravil, ki jih izvršuje za delovne enote (redno vzdrževanje, remont in proizvodnja) znotraj TOZD. Cena storitvam, ki je vsebovana v osnovnih elementih cene

(Nadaljevanje na 14. str.)

Referendum

TOZD predelava aluminija

TOZD glinica

TOZD promet

Dohodkovni odnosi vzdrževanje-proizvodnja

(Nadaljevanje s 13. str.)

stroškov delovne enote Remont in proizvodnja in delovne enote rednega vzdrževanja predstavlja osnovo za formiranje skupnega prihodka te delovne enote. Takšen skupen prihodek, zmanjšan za stroške poslovanja, določa višino dohodka delovne enote, s tem pa njen delež v dohodku TOZD.

Po realizaciji in izvršitvi nalog delovne enote skupne službe, določenim delom v skupno ustvarjenem rezultatu ostalih delovnih enot vzdrževanja, se sredstva za osebne delovne enote razporejajo na osnovi delovnega prispevka po kriterijih:

- vrednotenje nalog in opravil (sestavljenost, odgovornost, napor, pogoj dela),
- ustvarjenem povprečnem dohodku po delavcu delovnih enot vzdrževanja za katere so opravljajo storitve,
- delom v skupno ustvarjenem rezultatu TOZD vzdrževanja.

DELOVNA ENOTA »REDNO VZDRŽEVANJE«

Princip svobodne menjave dela, ob realizaciji progama in plana aktivnosti po proizvodnih TOZD, ta delovna enota formira svoj skupni prihodek na osnovi določenih kalkulativnih vrednosti osnovnih elementov cene stroška (delo, material). Velikost dohodka delovne enote z ozirom na njeno dejavnost je odvisna o poslovnih rezultatih proizvodnih TOZD za katere neposredno opravlja vzdrževalne posege.

Ker ta delovna enota sodeluje s svojim delovnim prispevkom v ustvarjanju združenega skupnega prihodka in dohodka proizvajalnih TOZD za katere opravlja aktivnosti, se tudi delitev v tej delovni enoti določa po:

- vrednotenju nalog in opravil,
- sodelovanjem v dohodku tiste proizvodne TOZD za katero delav-

ci te delovne enote opravijo aktivnosti vzdrževanja.

- sodelovanjem v skupno ustvarjenem dohodku na nivoju TOZD Vzdrževanja.

DELOVNA ENOTA »REMONT IN PROIZVODNJA«

Formiranje skupnega prihodka in pridobitev dohodka se ustvarja z realizacijo planov in programov investicijskega vzdrževanja, rekonstrukcije, investicije in ostalih storitev. Taka vsota aktivnosti zahteva organizacijsko-tehnično celoto delovne enote, ustvarja pa se s potrebnimi kapacitetami v vseh fazah izdelave (oddelki, delavnice).

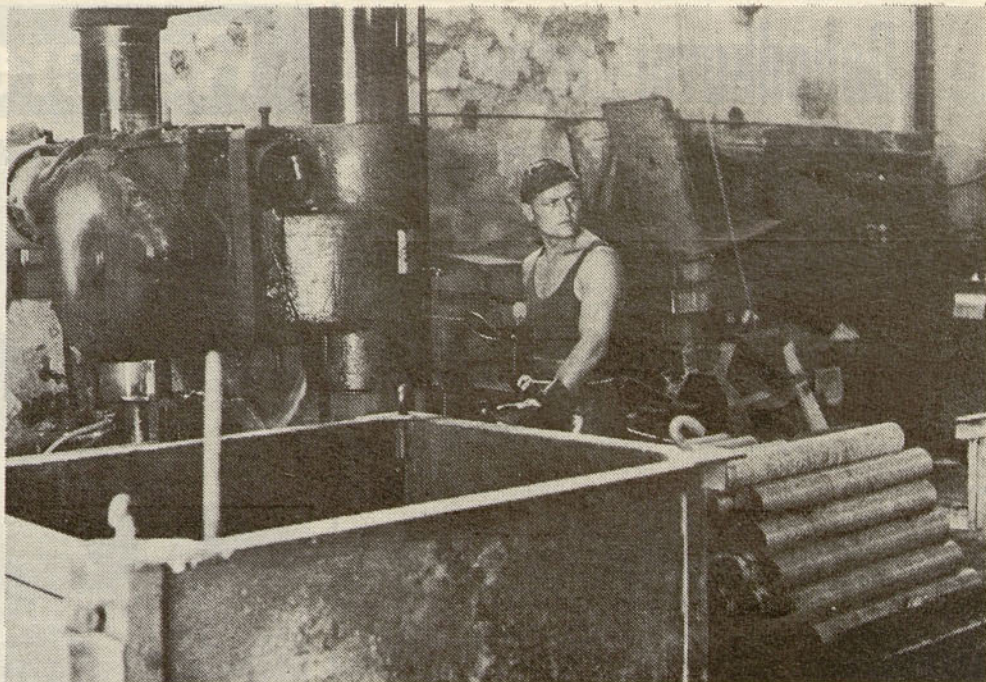
Osnovni elementi cene stroška te delovne enote pa so definirani s stroškovnim principom, zraven ostalega vsebujejo tudi stroške poslovanja delovne enote skupnih služb TOZD in DO.

Cena stroškov (delo in material) določena po takem principu in napram dejavnosti delovne enote, je določena po merilih in karakterju tržnih vrednosti.

Sredstva za osebne dohodke delovne enote, po izločitvi sredstev iz dohodka in čistega dohodka se razdelijo po določenih kriterijih delovnega prispevka posameznega oddelka znotraj delovne enote in to:

- vrednotenje opravil in nalog (sestavljenost, odgovornost, napor, pogoj dela),
- ustvarjenim individualnim in skupinskim učinkom, ki je določen na osnovi tehničnih in izkustvenih normativov,
- dohodku po delavcu vsakega oddelka delovne enote,
- sodelovanju v skupnem rezultatu TOZD.

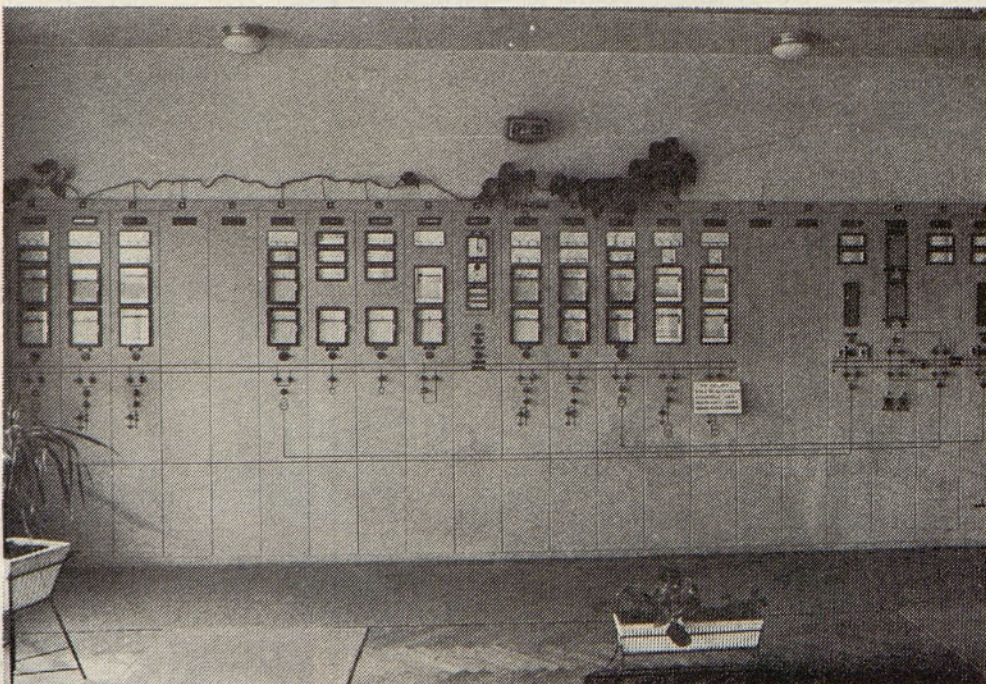
Rezultat TOZD se izračuna po kvartalnih obračunih za vse tri delovne enote. Na temelju razlike med planskim programom in realiziranim se dobi korekcijski faktor, ki izražen v dinarjih poveča ali zmanjša sredstva za osebne dohodke.

Iz IMPOL-a

Čiščenje odlitkov

Komandna plošča v RTP Kidričevo

VM

RAZGOVOR ZA „OKROGLO MIZO“

Osnutek zakona o osnovni šoli daje več poudarka povezovanju osnovne šole s krajevno skupnostjo in organizacijami združenega dela v krajevni skupnosti. Citiram 46. člen osnutka zakona o osnovni šoli:

»Osnovna šola se s svojim življenjem in delom vključuje v krajevno skupnost in širšo družbeno skupnost.

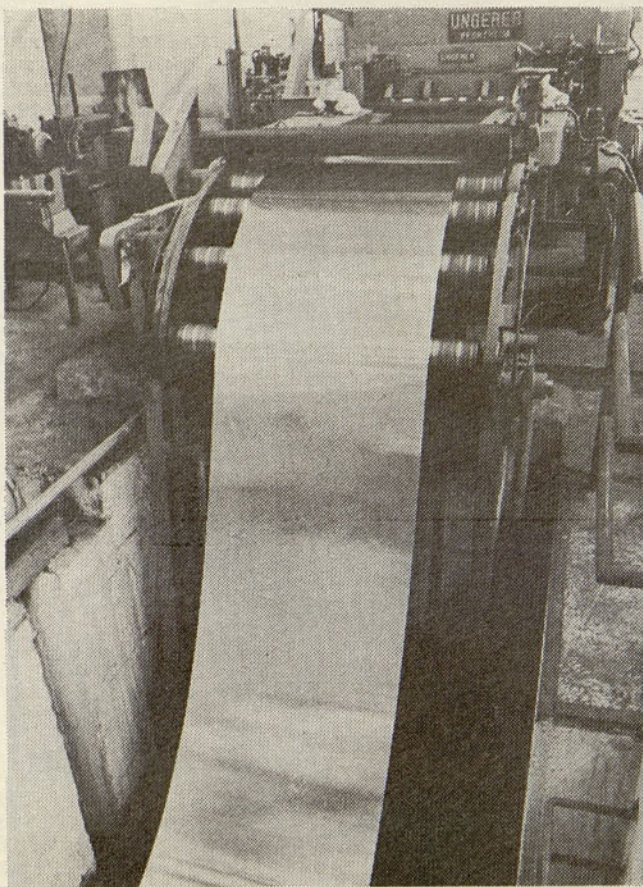
V ta namen organizira javne prireditve, delovne akcije, sodeluje v družbenopolitičnem, kulturno-prosvetnem in telesnokulturnem življenju krajevne skupnosti, se povezuje z družbeno političnimi in družbenimi organizacijami ter društvi in organizacijami združenega dela v krajevni skupnosti ter vključuje zunanje sodelavce v svoje delo.«

Pomembnosti podružbljanja vzgoje in izobraževanja — povezovanja z okoljem v katerem šola deluje, se zavedajo tudi v občini Trbovlje, zato so organizirali razgovore za »okroglo mizo« na vseh pedagoških enotah.

13. junija je bil razgovor za OKROGLO MIZO organiziran na PE »Alojz Hohkraut«. Razgovora so se udeležili:

- predstavniki krajevne skupnosti CENTER
- predstavniki OZD Strojne tovarne Trbovlje in Mehanike
- predstavnik LJUDSKE TEHNIKE Mehanike
- člani sveta pionirskega odreda »Alojz Hohkraut«
- člani sveta za starše PE »A. Hohkraut«
- predstavniki aktiva ZSMS in Mehanike
- predsednica skupnih služb SIS
- predsednica komisije za vzgojo in izobraževanje pri KOK ZKS Trbovlje
- zunanji sodelavci — mentorji krožkov
- ravnateljica osnovne šole
- kolektiv pedagoške enote »A. Hohkraut.«

Gostje so najprej prisostvovali zaključni konferenci pionirskega odreda A. Hohkraut. Pionirji so poročali o svojem delu, v programu so se predstavili posamezni krožki, nato pa

Pločevina

so si gostje ogledali še razstavo izdelkov, fotografij in priznanj, ki so jih pionirji prejeli za svoje delo v preteklem šolskem letu.

Razgovor je bil pripravljen z namenom, da poživimo sodelovanje s KS in poglobimo stike z organizacijami združenega dela v okolici. Da smo na pravi poti so potrdile besede predstavnika STT tov. H. Kovarčiča, ki je dejal:

»Sodelovanje med STT in pedagoško enoto »A. Hohkraut« je že tako trdno, da si ne moremo zamisliti nobene proslave in praznovanja brez prisotnosti pionirjev. Da je naša usmeritev pravilna, so potrdile besede tovariša Franca Leskovška ob njegovem obisku v tovarni, ko je dejal, da naj nadaljujemo z vključevanjem pionirjev v naše programe, ker jih s tem vzgajamo v bodoče samoupravljavce. Potrebo po takšnem sodelovanju čutijo tudi delavci v proizvodnji, saj iz njihovih vrst prihajajo pobude, da naj čimvečkrat povabimo pionirje v tovarno...«

In še besede predstavnika Mehanike tov. A. Ahaca, ki je dejal:

»Presenečen sem nad uspehi pionirjev in nad tem, kar so pokazali v današnjem programu. Naša delovna organizacija že

sodeluje s PE »A. Hohkraut«. Želimo, da se ti stiki še poglobijo.«

Sledila je živahna razprava o možnostih sodelovanja med šolo in KS ter hišnimi sveti. Vsi se zavedamo, da je skrb za otroka dolžnost nas vseh.

Izrečenih je bilo veliko predlogov in zaključkov. Naj navedem le nekatere izmed sprejetih sklepov:

- Sodelovanje s PE A. Hohkraut bomo gojili tudi v bodoče in ga še poglobili (STT).
- Pionirji naj večkrat obiščejo tovarno in spoznajo delo naših delavcev. Več sodelovanja želimo tudi pri raznih akcijah (skrb za čisto okolje, zbiranje odpadnega papirja... — Mehanika).
- V občini Trbovlje je potrebno ustanoviti KLUB MLADIH TEHNIKOV. Člani tega kluba naj bi prevzeli mentorstvo na šoli (np. modelarski, tehnični...)
- Pri programiranju interesnih dejavnosti naj se upošteva določila zakona o osnovni šoli in organizira več krožkov, kjer bodo učenci v večji meri dobili osnovne delovne vzgoje.
- Pripravi je treba program prostorske razporeditve otroških igrišč v vsej občini (čimprej). Izdela naj se načrt otroškega igrišča, ki bi ga lahko uporabili pri ureditvi vseh igrišč v občini.
- Prostora za ureditev otroških igrišč je vedno manj. Potrebno bo določene parcele v občini rezervirati v ta namen.
- Hišni sveti naj posvetijo svoji okolici več pozornosti otrokom. Prisluhnejo naj potrebam in željam otrok in jih vključijo v upravljanje zgradbe ter zadolžijo za čuvanje okolja.
- Oživi naj se delo hišnih svetov. Pri hišnih svetih naj se formira tudi pionirske hišne svete.
- Ob začetku šolskega leta naj se pripravi in sprejme program sodelovanja med krajevno skupnostjo CENTER in pedagoško enoto »A. Hohkraut.« Program naj vsebuje konkretne naloge in zadolžitve.
- V KS je formiran odbor za varstvo okolja. V program dela naj vključi tudi delo ZELENE STRAŽE, ki ga izvajajo pionirji PO »Alojz Hohkraut« v okviru programa JPI — jugoslovanskih pionirskih iger.

Ob koncu razgovora je predsednik SZDL v krajevni skupnosti CENTER povedal misli nas vseh:

»Podanih je bilo mnogo smernic, da bi zaživel sodelovanje med nami. Vsi se bomo trudili, da bomo današnje sklepe tudi uresničili in upam, da se bomo še srečali in dogovarjali.«

Razgovor je zaključila voditeljica PE z besedami: »Naša skupna naloga je, da zaključke tega razgovora čimprej realiziramo.«

Milena Zidar

Stojan Kerbler: Otrok 2

DOLOČANJE VZROKOV KVAROV

Vsako razmišljanje, spremljanje in odstranjevanje slabih mest na sredstvih proizvodnje je neuspešno, če pri tem niso odkriti pravi vzroki. Brez določitve pravih — izvornih vzrokov, je vsaka razprava brez osnove in ne pripelje do željenih rezultatov.

V naši delovni organizaciji bo nujno potrebno začeti z organizirano in permanentno akcijo spremljanja vzrokov okvar, katere nosilec bo TOZD Vzdrževanje s sodelovanjem vseh odgovornih v tovarni za to področje.

Legalizirati in načrtno bomo morali voditi vse dogodke v zvezi z uporabo delovnih sredstev, pa čeprav bo potrebno točno definiranje okvare, zastoja ali zaustavitve. Takšna strategija vodenja nam bo dala pregled uporabe sredstev, razmejitev vzroka kvarov in seveda, kar je najvažnejše — stroške, ki letno za to nastajajo.

Pri določitvi in klasifikaciji kvarov bomo izhajali iz devetih izvorov:

1. Normalno trošenje, dotrajanost, korozija

Primeri:

— normalno trošenje ležajev

— normalno trošenje zobčenicov

— dotrajanost izolacije

— korozija pločevine

2. Utrujenost materiala, lomi

— trajne preobremenitve, lomi vzmeti

— poroznost materiala

— razpoke v materialu

3. Tuji predmeti

— prerezani gumi transportni trak

— kratek stik, zaradi upada tujega telesa

— lom zobčenicov

V to skupino uvrščamo tudi kvare in zastoje, ki jih povzročijo upadi drugih predmetov. Taki primeri so, ko kos železa pade med zobčnike ali, ko z materialom za predelavo pride tuj predmet. Pri tem je potrebno ugotoviti, zakaj je prišlo do upada drugega predmeta.

4. Umazanija

— kratek stik zaradi elektroprevodnosti umazanije

— normalno trošenje zaradi umazanije

— umazan pretočni material

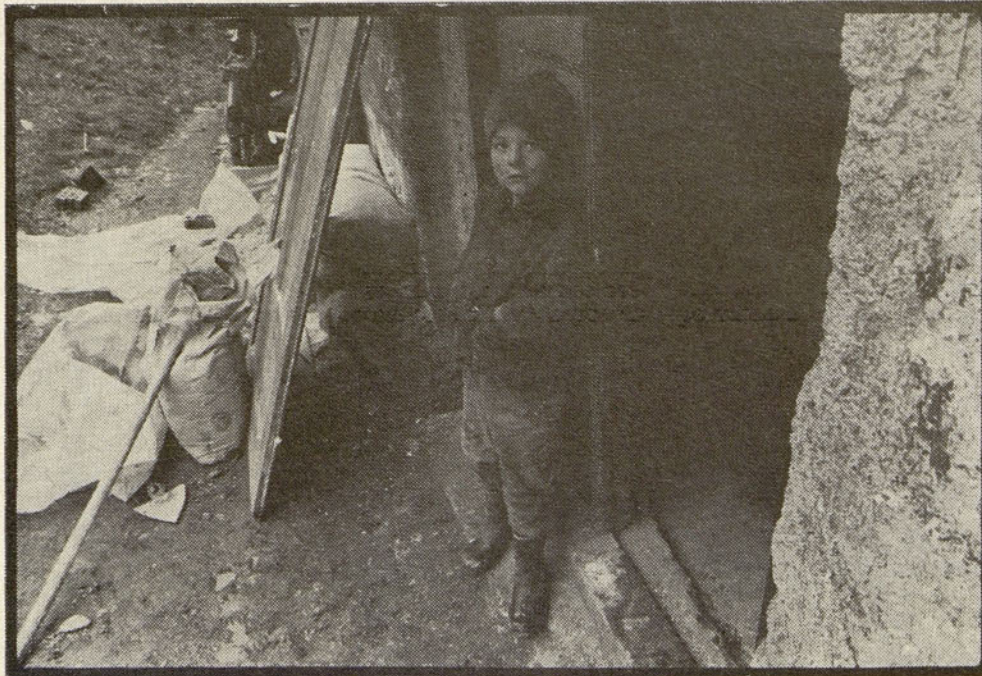
5. Nepravilno posluževanje

— presekani kabel

— eksplozija plina

— poškodba stroja ali naprave

Potem pojmom razumevamo v glavnem tiste vzroke kvarov, ki so nastali kot posledica nepravilnega upravljanja stroja ali naprave zaradi neznanja, nepravilnih navodil ali nemarnosti.

Stojan Kerbler: Haloški otrok 4

6. Nepravilna konstrukcija, rekonstrukcija

— nepravilno predpisan material

— nepravilno predpisane tolerance

— nepravilno predpisana kvaliteta površine

7. Nepravilna izdelava, nepravilno izvajanje popravil

— nepravilna montaža

— slabo centriranje

— uporaba nepravilnega materiala

V to skupino spadajo vse napake, ki nastanejo zaradi nepravilnega izvajanja z ozirom na postavljene zahteve.

8. Nepravilna navodila

— nepravilna strokovna navodila

— pomanjkanje materiala, rezervnih delov

— pomanjkanje kadra

— pomanjkanje kadrov

9. Pomanjkanje energije

— pomanjkanje plina, zra-ka, pare, mazuta

— pomanjkanje kisika.

Pri vsakem določanju kvara moramo utemeljiti pravi izvorni vzrok tega. Z ozirom na navedeno klasifikacijo vzroka kvarov, bomo izdelali nove obrazce za javljanje kvarov z ustreznimi navodili za izpolnjevanje.

Pri strokovnem razumevanju vzroka kvara ne obsto-

ja tolmačenje, da je kvar nastal iz nekega nepoznanega vzroka. Pri takih tehničnih pojavih je potrebno razumeti, da se vse začne in konča pod vplivom človekove volje. Iz tega stališča je možno tudi ugotoviti odgovornost za vsaki vzrok. Odgovornost za nastale kva-

no navodila izdelala oziroma izdala.

Če gre za pomanjkanje neke vrste energije, gledano s stališča delovne organizacije, so za to mogoči subjektivni in objektivni vzroki. Za vsaki primer je potrebno ugotoviti zakaj je

pravljanje sistema organizacije, strokovnosti in delovanja služb. Seveda mora biti pri tem delovanje organizacije naslonjeno na postavljene cilje, sam sistem pa mora biti usmerjen k tem ciljem.

Na tak način je mogoče spremljati vse zastoje v proizvodnji in z matematično potjo določiti velikost izgub proizvodnje, zaradi kvarov. Z ozirom na velikost teh izgub, se je možno odločiti za močnejšo preventivo ali pa je zadostna. To je možno realizirati tako za podjetje kot za vsako tehnološko linijo, proizvodno enoto ali stroj.

Pri celotni problematiki pa je potrebno opozoriti še na eno prednost: na osnovi mesečnih in letnih tabelarnih pregledov je mogoče plansko izvajati rekonstrukcije na tistih mestih, ki so zaradi kvarov najbolj kritična. Odločitev za rekonstrukcijo je tako v popolnosti točna in pravilna.

ZAKLJUČEK

Za klasifikacijo vzrokov kvarov je potreben študijski pristop in ne samo formalna opredelitev. Medsebojne odvisnosti posameznih vzrokov kvarov so traj-

re je sočasno odgovornost za nastale stroške.

Pri normalni obrabi, dotrajanosti in koroziji pomeni vzrok kvara dokaz, da nismo nekaj realizirali oziroma, da nam nekaj manjka. V primeru utrujenosti materiala — lomu, je težje določevanje, če imamo lome, kjer je vzrok utrujenost materiala, potem je to objektivni vzrok, ker je težko predpostaviti kdaj se bo material nekega elementa utrudil in odpovedal.

Pri določanju izvora tujega predmeta in načina s katerim je prišel predmet in povzročil kvar, je mogoče ugotoviti tudi odgovornost za nastali kvar.

Ko gre za nepravilno posluževanje je določevanje odgovornosti enostavnejše, odvisno pa je od organizacije dela. Pri tem je potrebno poudariti, da ni za vse odgovoren posluževalec — delavec, ampak tudi njegov predpostavljeno, ker bi v nasprotnem lahko razvednotili pošteno in zavestno delo dobrih delavcev.

V primeru nepravilnega izvajanja popravila nosi v glavnem odgovornost vzdrževanje. Važno je, da nosi vsak svoj del — toliko odgovornosti, kolikor je s svojim nepravilnim delom vplival na nastanek vzroka kvara.

Pri nepravilnih navodilih je treba ugotoviti samo osebo oz. organ, ki je nepravil-

prišlo do pomanjkanja energije. Ko je to ugotovljeno, je mogoče ugotoviti tudi odgovornost.

Vse dokler ni možnosti določitve odgovornosti za nastale napake v nekem si-

„ALUMINIJ“
vas obvešča in
izobražuje!

stemu, ni mogoče pričakovati, da bo sistem dobro opravljal svojo funkcijo, razen če je avtomat. S sistemskim in zavestnim raziskovanjem vzroka kvarov, evidenci in proučevanju pojavov, je mogoče odkriti slabosti v organizaciji in njeni strokovnosti vseh, ki so vključeni v nek sistem. Tako je mogoče z odgovarjajočimi ukrepi slabosti odpraviti. Na ta način se dobi povratna zveza za samoup-

ne in često v taki meri povezane, da je pot do utemeljitve pravega izvornega vzroka, težka. No tako, kot vsako drugo, jo je treba prebroditi, če hočemo priti do cilja. Dosego tega pa bo možno realizirati le s skupnim sodelovanjem vseh strokovnih služb v podjetju in s tem vodenje strategije določanja vzroka kvarov.

EKONOMSKE STANARINE V OBČINI PTUJ

Temeljni pogoji za oblikovanje ekonomskih odnosov v stanovanjskem gospodarstvu na področju graditve in pri gospodarjenju s stanovanjskimi hišami v družbeni lastnini je uvedba ekonomskih stanarin. Ekonomska stanarina je družbeno priznana cena za uporabo stanovanja, ki jo določijo vsi prizadeti dejavniki upoštevaje splošno raven cen ter konkretne potrebe za enostavno reprodukcijo.

Tako opredeljena stanarina omogoča vzdrževanje in obnavljanje stanovanjskih hiš in stanovanj ter na ta način ohranja njihovo stalno realno vrednost. Ekonomska stanarina zagotavlja večjo materialno osnovo za samoupravljanje in odločanje stanovalcev pri gospodarjenju s stanovanjskimi hišami, s tem pa gospodarno vzdrževanje stanovanj. Tako usmeritev v naslednjem obdobju narekuje tudi »Resolucija o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1976—1980«.

Ekonomska stanarina mora zagotavljati minimalno amortizacijo, ki ne more znašati manj kot 1% valorizirane vrednosti stanovanja. V letih 1979—1980 velja izjema, ki je dovoljena z Zakonom o valorizaciji in amortizaciji stanovanjskih hiš in stanovanj v družbeni lastnini, ko se lahko določi nižja stopnja amortizacije. Z amortizacijo gospodarijo delovni ljudje in občani v samoupravni stanovanjski skupnosti v skladu s programi in plani skupnosti.

Ekonomska stanarina mora zagotavljati vzdrževanje stanovanjskih hiš in stanovanj v skladu s sprejetimi normativi in standardi, na osnovi programa vzdrževalnih del hiše oziroma sklada stanovanjskih hiš. Iz stanarine se oblikujejo sredstva za upravljanje, iz teh sredstev pa se financirajo predvsem opravila, ki so vezana na delovanje samoupravnih

Lepšanje

organov, delegatskega sistema ter strokovna opravila, ki jih opravljajo strokovne službe stanovanjskih skupnosti ali specializirane organizacije združenega dela. Višino sredstev za vzdrževanje in upravljanje ugotavljajo delovni ljudje in občani na podlagi normativov in na osnovi dejanskih potreb in možnosti. Za prehod na ekonomske stanarine je potrebno pripraviti izračune bodoče stanarine. Izračuni morajo temeljiti na izdelanih programih za amortizacijo in vzdrževanje ter upravljanje.

Ekonomske stanarine in prehod na ekonomske stanarine določijo delovni ljudje in občani s samoupravnimi sporazumi za območje posamezne občine. Samoupravne sporazume sprejemajo delavci temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti, stanovalci v družbenih sta-

novanjskih hišah in skupščina občine.

Prehod na ekonomske stanarine v SR Sloveniji temelji na enotnih izhodiščih, ki so naslednja:

- stanarina mora pokrivati najmanj amortizacijo v višini 1% od revalorizirane vrednosti stanovanja, vzdrževanje ter upravljanje,
- osnova za izračun ekonomske stanarine je revalorizirana vrednost stanovanja na dan 31. 12. 1978 in srednjeročni plan vzdrževanja in upravljanja,
- prehod na ekonomske stanarine se določi s samoupravnim sporazumom s tem, da je postopek in da bodo najkasneje 1985. leta v vseh občinah prešli na ekonomske stanarine.

- v letih prehoda na ekonomske stanarine se k izračunatemu in samoupravno dogovorjenemu deležu stanarine priračunava tudi povečanje stanarine zaradi revalorizacije stanovanjskih hiš in stanovanj in zaradi višjih cen za vzdrževanje in upravljanje.

V dosedanjih razpravah se je izoblikovalo mnenje, da se uveljavi sistem enakomernega povečanja stanarine. S preходом na ekonomsko stanarino bo znatno večja potreba, da se dogradi sistem subvencioniranja stanarine. Sedanji in bodoči sistem izhaja predvsem iz naslednjih izhodišč:

- da ima pravico do subvencije vsak imetnik stanovanjske pravice na družbenem ali zasebnem stanovanju, če izpolnjuje dogovorjene kriterije,

- da je ne glede na višino dohodkov vsak imetnik stanovanjske pravice dolžan prispevati del stanarine,

- da je višina subvencije odvisna od dohodka družine, od števila družinskih članov in od velikosti stanovanja,

- da do subvencije ni upravičen lastnik stanovanj, pravice, če oddaja stanovanje ali del stanovanja podnajemnikom ali opravlja v njem obrtno ali poslovno dejavnost in če je družina lastnik drugega vseljivega stanovanja, stanovanjske hiše ali vikenda.

O subvenciji naj bi odločal organ samoupravne stanovanjske skupnosti in skupnosti socialnega varstva ob sodelovanju ustreznega organa za področje socialnega skrbstva v krajevni skupnosti. Postopek za uveljavljanje pravic do subvencije mora biti čim bolj enostaven in usklajen s postopki za uveljavljanje drugih socialnih pravic.

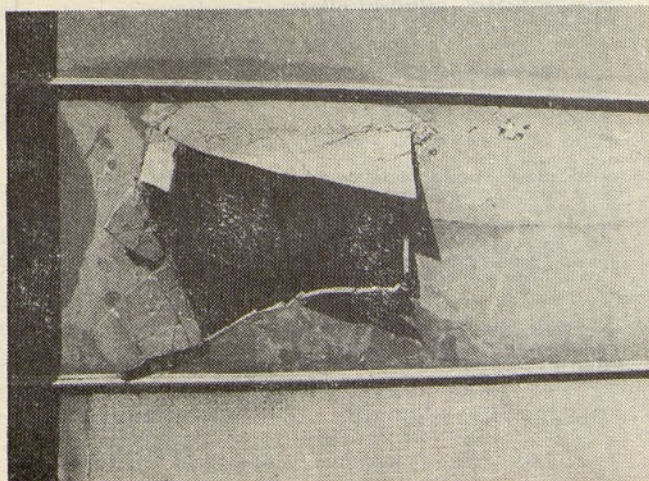
Analiza podatkov potrebni za izračun ekonomske stanarine značilnih za ob-

čino Ptuj kaže dokajšnje odstopanje od republiških povprečij. Delež letne stanarine v revalorizirani vrednosti stanovanj za leto 1978 znaša v občini 1,74% v SRS pa 3,05% ter je odraz starosti stanovanjskega fonda, (staro mestno jedro, stanovanjski fond Kmetijskega kombinata Ptuj) in nizkih stanarin.

Ob upoštevanju vsakoletnega povišanja stanarin za 25%, planirane izgradnje stanovanjskega fonda in predvidene revalorizacije stanovanjskega fonda, ki bi se naj opravila vsaki dve leti, se bo delež letne stanarine v revalorizirani vrednosti stanovanjskega fonda postopoma povečeval ter tudi v občini Ptuj leta 1985 znašal 3,05%.

Na osnovi izoblikovanih enotnih stališč za prehod na ekonomske stanarine in konkretnih izračunov, značilnih za občino Ptuj, je izvršilni odbor Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Ptuj na svoji seji 23. maja 1979 sprejel osnutek samoupravnega sporazuma o oblikovanju in postopnem prehodu na ekonomske stanarine v občini Ptuj, v katerem so opredeljeni temeljni skupni cilji, usmeritve in naloge v zvezi z oblikovanjem ekonomskih stanarin in prehodom na ekonomske stanarine, določeni kriteriji in merila za izračun in notranjo delitev stanarine, porabo stanarine in kriteriji za zavarovanje življenjskega standarda delavcev z nizkimi osebnimi dohodki in subvencioniranjem stanarin.

Ekonomska stanarina v občini Ptuj bo uveljavljena najkasneje do 1985. leta z linearnim letnim povečanjem 1. julija vsako leto za 25%, leta 1985 pa za 12,03 odst., uporabljala pa se bo za amortizacijo, investicijsko vzdrževanje, tekoče vzdrževanje, stroške strokovnih služb na osnovi svobodne menjave dela in funkcionalne stroške v skladu s samoupravnim sporazumom in na osnovi samoupravnih sprejetih planov in programov.

Okno

DISCIPLINSKI UKREPI

2. Bedenik Alojz, mat. št. 4321, zaposlen v TOZD Vzdrževanju je kriv, ker je dne 25. in 26. 9. 1978 neopravičeno izostal z dela ter 11. 10. 1978 4 ure neopravičeno izostal z dela, komisija mu je izrekla ukrep — javni opomin.

3. Polajžar Ivan, mat. št. 1913, zaposlen v TOZD Vzdrževanju, je kriv, ker je dne 17. 3. 1979 predčasno zapustil dela oz. naloge, ne da bi za to imel predpisano dovoljenje, komisija mu je izrekla ukrep javni opomin.

4. Horvat Vladimir, mat. št. 4699, zaposlen v TOZD Proizvodnji aluminija, kriv, ker je 4., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 21., 22., 23., in 31. 10. 1978 neopravičeno izostal z dela, in 1., 4., 5. in 6. 11. 1978 neopravičeno izostal z dela, komisija mu je izrekla ukrep — prenehanje lastnosti delavca v združenem delu TOZD Proizvodnja aluminija — pogojno na dobo enega leta.

5. Fijačko Maks, mat. št. 3521, zaposlen v TOZD Vzdrževanju je kriv, ker je dne 5. 12. 1978 neopravičeno izostal z dela, komisija mu je izrekla ukrep — javni opomin.

6. Malinger Janez, mat. št. 3489, zaposlen v TOZD Vzdrževanju, je kriv, ker je dne 20. 10. 1978 3 ure predčasno zapustil dela oz. naloge in verjetno odšel iz DO, 28. 12. 1978 neopravičeno izostal z dela, komisija mu je izrekla ukrep javni opomin.

6. Kotar Janez, mat. št. 4401, zaposlen v TOZD Predelavi aluminija, je kriv, ker je dne 20. 5. 1978 izostal z dela, 23. 9. 1978 neopravičeno izostal z dela, komisija mu je izrekla ukrep javni opomin.

7. Novak Mijo, mat. št. 1996, zaposlen v TOZD Proizvodnji aluminija je kriv, ker je dne 21., 22., in 23. 10. 1978, 11., 18., 21. in 22. 1. 1979 neopravičeno oz. brez predpisane dovoljenja izostal z dela, komisija mu je izrekla opomin, socialni službi TGA pa predlaga, da pospeši invalidski postopek za upokojitve.

8. Moravec Franc, mat. št. 4214, zaposlen v TOZD Proizvodnji aluminija, je kriv, ker je dne 5. 10. 1978, 6. 10. 1978 in 16. 10. 1978 izostal z dela 8 ur, 3. 10. 1978 izostal z dela 3 ure, komisija mu je izrekla ukrep — razporeditev delavca na druga dela oziroma naloge za dobo dveh mesecev št. 231-31-02 posluževanje naprav na regeneraciji.

9. Lamberger Franc, mat. št. 3034, zaposlen v TOZD Proizvodnji aluminija, je kriv, ker je dne 1. 11. 1978 brez vednosti oz. predpisane dovoljenja in sicer predčasno ob 21. uri zapustil delovno organizacijo ter odšel domov in ni predal traktorja drugemu vozniku, komisija mu je izrekla ukrep — javni opomin.

10. Šoba Franc, mat. št. 4120, zaposlen v TOZD Proizvodnji aluminija, je kriv, ker je dne 23. 10. 1978 in sicer ob 10. uri neopravičeno odšel z dela, komisija mu je izrekla ukrep — javni opomin.

11. Kramberger Marjan, mat. št. 4733, zaposlen v TOZD Vzdrževanju je kriv, ker je dne 7. 12. 1978 neopravičeno izostal 8 ur z dela, od 20. 2. 1979 izostaja z dela, komisija mu je izrekla ukrep — prenehanje delovnega razmerja v TOZD Vzdrževanju in to s prvim dnem po dokončnosti odločbe.

12. Hertiš Marjan, mat. št. 4962, zaposlen v TOZD Predelavi aluminija, je kriv, ker je dne 28. 11. 1978 izostal z dela, 20. 1. 1979 ob 19.30 uri predčasno odšel domov, 31. 1. 1979 neopravičeno izostal z dela 4 ure, 7. 2. ni opravil v celoti dela, ki ga je odredil obratovodja, komisija mu je izrekla ukrep — javni opomin.

13. Trebovšek Florijan, mat. št. 1785, zaposlen v TOZD Glinici je kriv, ker je dne 26. 11. 1978 prišel na delo v vinjenem stanju, bil poslan domov ter imel tega dne neopravičen izostanek, komisija mu je izrekla ukrep — javni opomin.

14. Vidovič Anton, mat. št. 4454, zaposlen v TOZD Vzdrževanju, je kriv, ker je dne 26. 2. 1979 izostal z dela, kontrolna kartica pa je bila kljub temu žigosana, komisija mu je izrekla ukrep — razporeditev na druga dela oziroma naloge 531-22-02 za dobo 4 mesecev.

15. Šoba Franc, mat. št. 4655, zaposlen v TOZD Glinici, je kriv, ker je dne 24. 12. 1978 ob 3.20 prišel na delo v vinjenem stanju, zato za službojoči vratar ni pustil na delo in je imel neopravičene ure, komisija mu je izrekla ukrep — javni opomin.

16. Lesjak Martin, mat. št. 4659, zaposlen v TOZD Glinici, je kriv, ker je dne 2. 6., 5. 8., 6. 8., 17. 9., 17. 10. in 17. 11. 1978 neopravičeno izostal z dela, komisija mu je izrekla ukrep — prenehanje lastnosti delavca v združenem delu tovarna glinice pogojno za dobo 6 mesecev.

17. Zavec Franc, mat. št. 1575, zaposlen v TOZD Proizvodnji aluminija, je kriv, ker je dne 7. 11. 1978 med delovnim časom spal, ker je dne 4. 9. 1978 v raportno listo oz. črpalno listo, vpisal nepravilno višino tekočega aluminija v elektrolitskih celicah in mu je komisija izrekla — javni opomin.

18. Hrnja Franc, mat. št. 4560, zaposlen v TOZD Proizvodnji aluminija, je kriv, ker je dne 17. 10. 1978 izostal z dela. 18. 10. 1978 izostal z dela in 21. 10. 1978 izostal z dela, komisija mu je izrekla ukrep — razporeditev na druga dela oziroma naloge št. 231-31-02 za dobo enega meseca.

19. Svenšek Vili, mat. št. 4180, zaposlen v TOZD Proizvodnji aluminija, je kriv, ker je dne 5. 9. 1978 fizično obračunal oz. pretepal s Hrberšek Francem, komisija mu je izrekla ukrep — javni opomin.

20. Hrberšek Franc, mat. št. 874, zaposlen v TOZD Proizvodnji aluminija, je kriv, ker je dne 5. 9. 1978 povzročil nered oz. fizično obračunal in

pretepal s Svenšek Viljem, komisija mu je izrekla ukrep — javni opomin.

21. Tašner Franc, mat. št. 4524, zaposlen v TOZD Proizvodnji aluminija, je kriv, ker dne 15. 9. 1978 ni pospravil vrečo aluminijevega fluorida iz ceste, komisija mu je izrekla ukrep — javni opomin.

22. Kovačič Anton, mat. št. 4647, zaposlen v TOZD Proizvodnji aluminija, je kriv, ker dne 15. 9. 1978 ni pospravil vreče aluminijevega fluorida iz ceste, komisija mu je izrekla ukrep — javni opomin.

23. Moge Stefan, mat. št. 3698, zaposlen v TOZD Glinici, je kriv, ker je dne 2. 12. 1978 vodji izmene odklonil izpihanje kotlov, komisija mu je izrekla — javni opomin.

HUMOR

MALO ZA ŠALO, MALO ZARES

»Žena, veš zelo mi je hudo!
»Ja kaj si pa spet danes naredil v pisarni?«
»Pravzaprav nič! Spil sem nekaj kavice, šel na malico in ...«

— 0 — 0 — 0 — 0 —

Voznik povozil pešca na zebri in se zadere nanj:
»Drugič pa bolj pazi!«
Pešec ves prestrašen vpraša:
»Ali nameravate še priti nazaj?«

— 0 — 0 — 0 — 0 —

»Zakaj pa tako kričiš; povej bolj tiho.«
»Saj bi, vendar pa le s kričanjem pritegnem pozornost so-delavcev; izgleda, da šele to pomaga, da te kdo še sploh posluša.«

— 0 — 0 — 0 — 0 —

»Ljubi, ponosna sem na tebe. Glej kolegi so ti poslali novoletno darilo. Cele kupe delegatskega gradiva, ki ga boš moral preko praznikov dobro prečitati — ko bo seveda dovolj časa!«

— 0 — 0 — 0 — 0 —

»Veste šef, začel sem trenirati atletiko. Vsako jutro me lahko vidite kako sem aktiven.«
»TAKO?«
»Ja, ko drvim na ših, da ne zamudim.«

— 0 — 0 — 0 — 0 —

»Tovariši ali se strinjate ... «
»Da, da strinjamo se!«
»S čim pa se strinjate?«
»To ni važno, mi se strinjamo!«

— 0 — 0 — 0 — 0 —

— Sodnik obtožencu: »Zakaj ste tožniku izbili pet zob?«
— Obtoženi: »Prisežem tovariš sodnik, da jih ni imel več ...!«

— 0 — 0 — 0 — 0 —

»Tovariši! Odkril sem nekaj genialnega, nekaj fantastičnega. Odkril sem, zakaj lahko spim v službi!
Le zdravilo mi ni všeč ...«

— 0 — 0 — 0 — 0 —

— Slavica se je zaljubila v novega zdravnika, v OA. Ker se mu ni znala drugiče približati, se je prijavila k njemu na pregled.
»Kje vas boli?« vpraša zdravnik.
»Kjer vi hočete,« odgovori Slavica.

— 0 — 0 — 0 — 0 —

»Kaj, ših, da sem zamudil?«
»Kje pa tovariš šef! Mar sem res jaz kriv, da nobena ura pri nas ne kaže točnega časa!«

— 0 — 0 — 0 — 0 —

— Na plesu vpraša plesalka svojega partnerja, s katerim se je pravkar spoznala: »In kdo je tisti grdi moški tam v kotu?«
»To je moj brat.«
»Oh, oprostite,« pravi plesalka v zadregi, »nisem takoj opazila, kako sta si podobna.«

— 0 — 0 — 0 — 0 —

»No vidiš, zdaj pa je Janez le prišel na zeleno vejo!«
»Hudirja ali je že dobil golfa?«
»Kaj še! S starim se je zabil v drevo, pa ga je zabrisalo v krošnjo!«

Iz glasil DO iz SRS.

Pripravil oce,—

NEZGODE V MESECU JUNIJU 1979

	Na delu	Na poti	Skupaj
TOZD vzdrževanje	3	1	4
TOZD glinica	3	—	3
Skupaj:	6	1	7

Vzroki nezdod:
padec predmeta
ostružek
brizg luga
padec osebe
udarec
stisnjenje ob gumi trak

strojno vzdrževanje, se je poškodoval 28. junija. Pri struženju pesta za »Wieger« je ponesrečenca zarezal ostružek po levi strani vrata, Pri tem je ponesrečenec dobil urez dolžine 5 cm, ki ga je bilo potrebno šivati.

TOZD VZDRŽEVANJE

- Ivan Petrovič, mat. št. 715, iz TOZD vzdrževanje — strojno vzdrževanje, se je poškodoval 11. junija. Ponesrečenec je popravil pretlačni ventil. Med spuščanjem oziroma obračanjem mu je le-ta padel na desno nogo, ponesrečenca pa je poškodoval mezinca na desni nogi.
- Janez Gajser, mat. št. 2493, iz TOZD vzdrževanje —

TOZD GLINICA

- Ciril Brunčič, mat. št. 1957, iz TOZD glinica, se je poškodoval 29. junija. Ponesrečenec je brusil komad cevi na stabilnem brusilnem stroju. Med brušenjem se mu je cev izmaknila, zaradi tega si je obrusil — poškodoval palec leve roke.
Vzrok: subjektivni faktor
- Stanko Janžekovič, mat. št. 5003 iz glinice — rdeči del, se je poškodoval 29. junija. Ponesrečenec je nameščal gumi trak št. 131/11 na gumi trak št. 131/26, pri tem opravilu je iz neznanega vzroka (proti pravilom) preskočil gumi trak ter si pri tem poškodoval levo ramo in levo roko. Vzrok: nedovoljen način dela.
- Franc Mesarič, mat. št. 4049 iz glinice, se je poškodoval 27. junija. Ponesrečenec je vrtal z vrtnalnim strojem »Hilti« luknje v betonska tla. Pri izvlačevanju svedra se mu je stroj izmaknil iz rok. Ob tej priložnosti oz. nezgodi si je poškodoval prstanec desne roke.
Frančka Zajšek

Raznoterosti velike Zveze sovjetskih social. republik

● Potovanje po petih republikah Sovjetske zveze — Srednja Azija in Kavkaz, dvoje različnih svetov — v tem potpisu ni ničesar izmišljenega in le malo je odvzetega od dejanskih doživetij

KAKO SE ZABAVAJO MOSKOVČANI

Moskvi primanjkuje gostinskih lokalov. Pogosto je potrebno čakati v vrsti za prostorček v restavraciji. Zaželeli smo si preživeti večer v ruskem vzdušju. Naš beograjski vodič Sveto nam je predlagal restavracijo »Arbat«. Rezerviral nam je omizja za večerjo, kar nas je stalo osem rubljev. Če računam, da so nam pozneje v Kijevu uradno ponujali rubelj za 330 dinarjev, nas je stala večerja v našem denarju 264 dinarjev.

Restavracija »Arbat« domuje na prospektu Kalinin. Tja smo se podali s podzemeljsko železnico. Tega dogodka sem se po otročje veselil. Še ko sem obiskoval nekdanjo nižjo gimnazijo, me je mikalo, videti to moskovsko podzemeljsko čudo. Takrat sem se učil ruščine in v vadnici je bila slika ene od postaj tega metroja.

Krenili smo proti postaji Komsomolskaja, ki je najbližja hotelu Leningrad. Ob sedmih zvečer je bilo, ko smo se pridružili reki ljudi, ki je drvela do premikajočih stopnic, ki so peljale daleč v globino. Pred stopniščem sem odvrnil v avtomat pet kopejk in podzemlje se mi je odprlo. S tem denarjem bi se lahko vozil z metrojem celi dan.

Buljil sem naokoli, da ne bi v tej zmedi zgrešil vodiča Sveta, ta je bil namreč nekoliko višji od ruskega vodiča Kostje, ki se je s svojo majhnostjo, kar izgubil v množici.

RAZNOTEROSTI VELIKE ZSSR

Gledal sem naokoli čudovito razsvetljeno okolje. Povsod se je razdalja marmor, spodaj pa so nas pozdravili veliki kristalni lestenci, freske, okrasje. Moskovičani, ki so stali ob meni na premikajočih stopnicah niso gledali te lepote. Za njih je to vsakdanjost. Nekateri so bili zamaknjeni v branje debelih knjig — romanov, ne šund literature, drugi pa so boljše predse v želji, da prispejo čimprej do vlaka podzemeljske železnice.

Osem milijonska moskovska množica z lahkoto premaguje velike razdalje prav na račun metroja. Njegove proge so dolge 383 kilometrov. Kompozicije podzemeljske železnice so moderne in udobne, ves sistem potovanja z moskovskim metrojem pa je izredno natančen in obenem enostaven. S pod-

zemeljsko železnico potuje vsak dan okoli štiri milijone ljudi. Posebna atrakcija za slehernega obiskovalca je vsaka izmed 86 postaj. Vse so bogato okrašene z marmorjem, mozaiki, kipi in slikami. Lahko bi rekli, da spominjajo na plesne dvorane iz 18. stoletja, njihove razsežnosti pa na katedrale. Ta metro pa je lahko tudi izredno primerno zatočišče v času vojne ali hude zime. Mnogi Moskovičani so si tukaj rešili življenje med drugo svetovno vojno.

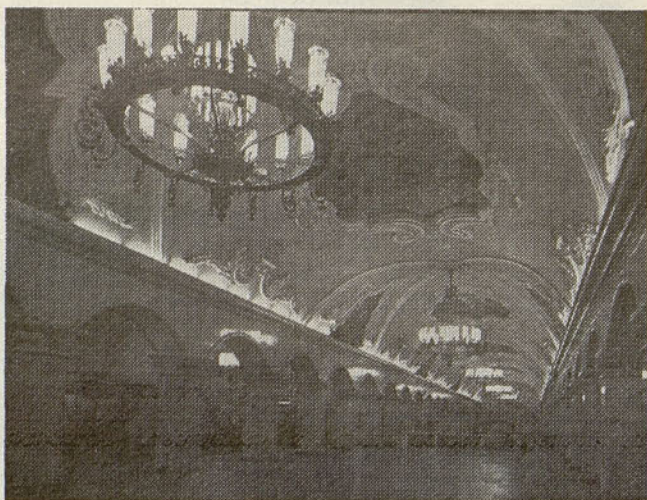
Vagoni metroja so bili izredno polni. Potniki so tiho stali ali sedeli, le tu in tam je kdo spregovoril, to so bili predvsem mlajši. Oblačila so nas izdajala, da smo tuji in marsikateri pogled je bil namenjen nam. Nevsiljivo, pa vendarle. Tako je pač povsod po svetu.

»Arbat« je bil v celoti zaseden, ko smo prispeli tja. Čakalo je le naše dolgo omizje. Ob njem je bilo tudi naših rezervacij. Ko pa smo posedli, sta bila dva stola premalo. Precej skakanja je bilo potrebno, predno smo iztaknili še dva sedeža za naša »slepa gosta«.

Za aperitiv nas je čakala ruska vodka. To je bilo moje prvo srečanje s to pijačo v Sovjetski zvezi. Na mizi so se bohotile tudi steklenke s šampanjcem, za predjed pa smo povžili slanike, kaviar...

Restavracija je velika in urejena zelo preprosto. Podobna je ogromni tovarniški hali. Veliko lepše so postaje podzemeljske železnice. Blizu našega omizja je ves čas večerje igral vokalno instrumentalni ansambel. V času, ko so nam stregli glavno jed v značilnih glinenih posodah, se je odvijal okoli dveurni revijski program. Največ pozornosti so nam pritegnila dekleta v značilnih narodnih nošah, ki so nam s svojimi drobrenimi koraki odplesala nekaj narodnih plesov. Zvrstili so se še klovnovi, rokohitreci in »čarovniki«. Program sta popestrila pevka in pevec zabavne glasbe. Pozneje so igrali za ples in takrat je prepeval pevec v srbohrvaščini. Bil je črnolasi Gruzijec, ki je veliko pesmi odpel v svoji materinščini, ta pa se povsem razlikuje od ruščine. Med gosti je bilo izredno veliko Jugoslovanov.

Nekoliko pred enajsturo je bilo igranja in prepevanja konec. Bilo je to prav takrat, ko se pri nas doma vesele družbe naj-

Najbližja hotelu Leningrad je postaja Komsomolskaja. To je ena najlepših postaj moskovskega metroja. Tako izgleda, ko se množice potnikov porazgube po vagonih podzemeljske železnice.

V restavraciji »Arbat«, ki sprejme pod svojo streho dva tisoč gostov, smo ob večerji spremljali okoli dvourni revijski program. Največ pozornosti so nam pritegnila dekleta v značilnih narodnih nošah, ki so nam odplesala s svojimi drobrenimi koraki nekaj narodnih plesov.

bolj razžive, mi pa smo morali oditi v hladno in megleno moskovsko noč. In veste kaj sem najbolj pogrešal ta večer? Prelepih ruskih romans.

BESEDA O ŽIVLJENJSKEM STANDARDU

Predsednik ministrskega sveta ZSSR I. N. KosiGIN v »Osnovnih smereh razvoja narodnega gospodarstva v ZSSR od 1976 do 1980. leta« med ostalim piše:

»V deveti petletki je postavljena naloga, da se dvigne blaginja slehernega prebivalca in se istočasno da posebno pozornost dvigu življenjskega standarda prebivalcev z

nižjimi dohodki. V skladu s tem je dosežen značajan dvig življenjskega standarda prebivalstva. Poprečni osebni dohodki delavcev in uslužbencev so se povečali, v času petletnega obdobja, za dvajset odstotkov in so 146 rubljev, če pa se upošteva še izplačila in olajšave iz družbenih skladov, je poprečna plača mesečno 198 rubljev. Do pomembnih sprememb je prišlo v pogojih življenja vaških delavcev. Prejemki kolhoznikov so v toku petletke porasli za 25 odst. ...«

Vodič nam je pripovedoval, da v ZSSR že od leta 1938 niso dvignili stanarin. Štirinajst kopejk mora odšteti najemnik za

kvadratni meter stanovniške površine mesečno.

Razliko do realne stanarinske plače država, ta pa daje veliko denarja tudi za potrebe družbenega standarda prebivalstva.

Ponudba in povpraševanje sta v sovjetski trgovini povsem drugačna kot pri nas. O tem sem se prepričal, ko sem v Moskvi obiskal Gum — največjo trgovsko hišo v ZSSR. Povsod je bila množica kupcev. Potrpežljivo so čakali v vrstah, da bi dobili željeno blago. Tega je bilo na policah malo in poprečne kvalitete. Vprašanje zase je embalaža — preprosta in nepriljubljena je. Ne spominjam se, da bi kdaj videl kakšno reklamo.

Ta ni potrebna, ker je blaga v trgovini le za sproti. To je trgovina za domačine. Za tujce so na voljo posebne trgovine — Berjoške. Tam lahko kupuješ samo s konvertibilno valuto.

Na ogromnih hodnikih Guma so prodajali sladolede na izredno preprost način. Nikjer ni bilo avtomata za te ali kakšne druge potrebe. Povpraševanje je torej na vsakem koraku veliko, ponudba pa premajhna. Tak vtis sem dobil, ko sem se pomikal po toku številnih kupcev. Videval sem vrste za čevlje, nakit...

Izenada mi je pristopil črnolasi, simpatičen mladenič, rekoč: »Od koda vi prijahali?« Njegove oči so se vrtele po meni in mimoidočih hkrati. Ko sem proučeval položaj, v katerem sem se znašel, ugledam še enega temnolasca. Ta fant je bil oblečen tako, kot se pri nas nosi mladina njegovih let in oči so mu prav tako lisičile naokoli, dokler se nama ni pridružil. Zaslišal sem zmešnjava povpraševanja po ameriškem džinsu, modernih srajcah, pulloverjih, dolarjih, markah...

Fanta sta bila iz Gruzije, prava »strokovnjaka« za preprodavanje. Uvidela sta, da je z menoj škoda zapravljati čas. Brez oblačila nisem mogel ostati sredi Guma, s seboj pa nisem imel »skritih rezerv.« Opravičila sta se mi in mi povedala, da sta navdušena nad našim košarkarjem Čosićem in nad Ljubljancem, ki so pobrali z njunim rojstnim Tbilisijem, ki je glavno mesto Sovjetske socialistične republike Gruzije.

(Dalje prihodnjič)

Planinstvo kot družbena organizacija v sistemu obrambe

Ceprav bi bil nedvomno kdo drugi bolj poklican, da kaj več napiše o tem, da naše planinstvo prispeva tudi k obrambi, sem se vseeno odločil napisati nekaj o tem vprašanju, ker istočasno upam, da bom prebil led in, da se bo kaj kmalu na straneh našega glasila pojavila rubrika pod naslovom »PLANINSKE VESTI« ali pa morda tudi kako drugače, samo da bi zagledala pravo luč sveta.

K temu pisanju me je malce pritegnil poziv k planinkam in planincem — ljubiteljem gora v prejšnji številki, ko pozivajo vse ljubitelje k sodelovanju oz. jih obveščajo, kje imajo svoje poslovne prostore. Ceprav nisem aktiven planinec (predvsem zaradi izmenskega dela) pa vseeno pretežni del svojega letnega dopusta — vsaj polovico, preživim v planinah pri nas ali pa pri sestri v prelepih alpah okrog Salzburga in drugod. Ker sem tudi videl marsikaj koristnega in ker naše planinstvo igra v morebitni vojni še kako pomembno in odgovorno nalogo, bom skušal napisati o tem kaj več. V bodoče — pa kakor sem že omenil pričakujem še tiste uradne dejavnike PD Kidričevo (ali kakega drugega), da se kaj oglasijo.

Planinstvo je brez dvoma ena redkih telesnokulturnih dejavnosti, ki povezuje človeka vsestransko in neposredno z delom in življenjem v naravi. Usmerjeno je v gorski svet, ki je danes še edini najmanj prizadet in najmanj okrnjen od svoje prvobitnosti. Planinska dejavnost v gorah zahteva osebno zavzetost, in ta navaja planinca k razvijanju njegovih etičnih, estetskih in športnih nagnjenj krepki neustrašenosti, podjetnosti, iznajdljivosti, velike napore, vzdržljivost, tovarištvo, kolektivno delo, ohranjanje in razvijanje naravnih instinktov in hitrih reakcij na trenutni položaj, vero v uspeh in še mnogo drugih vrednot, ki veljajo kot najbolj ceneje tudi v vsaki organizirani družbi in ne nazadnje v vsaki sodobni armadi.

Le tisti, ki svojo domovino, svojo zemljo dobro pozna, jo lahko tudi v vseh okoliščinah resnično ceni, je ne izda, temveč se za njo bori in — če je treba — ZRTVUJE.

To naj bi bil tudi del misli, s katero naše planinstvo vključujemo v sistem naše vsesplošne ljudske obrambe in družbene samozščite. Vlogo planinske dejavnosti, kot neposredno uporabnega zidaka naše obrambne moči, bomo še podrobneje razumeli, če bomo spoznali celotno delovanje planinske organizacije in seveda njenih aktivnih članov, ki gojijo planin-

Na hrvu Triglava je lepo. Foto: K. Zorec

Planinci iz Kidričevega počivajo na vrhu Rogle. Foto: K. Zorec.

ske in alpinistično udejstvo vanje, kot kulturni in športni pojav, posreduje naravne lepote, zanimivosti planinskih predelov ter življenja v gorah. Planinci prav tako organizirajo za vse svoje člane in druge občane, predvsem pa še za mladino, izlete, pohode, vzpone, zimske smučarske pohode, raziskovanje jam, orientacijska tekmovanja, taborjenja in druge oblike planinske dejavnosti, ki ustrezajo krajevnim razmeram in posebnostim.

Prav tako vemo, da je namen in naloga planinske organizacije med drugim tudi to, da vzbujajo pri svojih članih in ostalih, ljubezen do domovine kot socialistične skupnosti jugoslovanskih narodov in jih vzgajajo v duhu varovanja revolucionarnih pridobitev

NOB, samoupravne družbene ureditve ter še posebno bratstva in enotnosti narodov Jugoslavije.

Ne gre tudi prezreti dejstva, da je v boju za našo svobodo v vrstah OF in NOV sodelovalo izredno veliko število slovenskih planincev, ki so dali svoja življenja za našo svobodo. V okviru KS in TOZD je potrebno planinstvu posvečati vso pozornost, krajevne organizacije splošnega ljudskega odpora, civilne zaščite pa lahko tudi kadrujejo v krajevnih planinskih organizacijah ter tako pridobijo telesno in fizično usposobljene kadre za gorske reševalce, alpiniste in vodnike, ki so neposredno uporabni kot specialisti v raznih organizacijah civilne zaščite. Planinci so prav tako brez poglobljenih po-

sebni znanj in fizične utrujenosti, lahko še kako nad vse koristni člani različnih obrambnih formacij CZ, LO in DSZ ter drugih.

O vlogi planinstva smo večkrat že marsikaj prečitali, slišali ali pa celo sami osebno videli na licu mesta, pa je zato prav, da

bi vseeno ponovili samo še nekatere najpomembnejše stvari, ki sodijo prav pod gornji naslov sestavka.

Kot element obrambnih priprav je planinstvo najmočnejše kot vzgojitelj in pobudnik za aktivno hojo v gore, ob kateri se fizično in psihično vzgajajo najširše množice občanov, katerih bi sicer ne zajeli drugi športi. Planinstvo je mobilizator na vseh ravneh od šolske in predšolske mladine do dijakov in študentov, kot tudi vseh ostalih delavcev in uslužbencev. Notranja organizacija planinstva omogoča specializacijo, ki ustreza posameznikovim sposobnostim, vsem starostnim kategorijam, željam, veselju in znanju. Individualni in prostovoljni način dela ustvarja podlago za potrebe obrambe.

Vsak aktiven planinec je hkrati tudi vojak in ima mnoge privzgojene telesne in duševne lastnosti, ki se jih zahteva od pripadnikov oboroženih sil. Planinstvo po svoji raznolikosti omogoča tudi fizično opredelitev posameznika, selekcijo po zmogljivostih in spretnostih, vendar vse v neposredni povezavi z gibanjem v naravi in gorah, torej v težavnem terenu in okoliščinah, ki so na moč podobne okoliščinam v kakšnih se giblje vojak ali partizan. Novinci in vpoklicanci — rezervisti, ki jih kličejo razne vojaške organizacije, slednjim ne delajo težav zaradi neprilagodljivosti in telesne nesposobnosti ter so zaradi svojega ljubiteljskega odnosa do zdravih naporov v naravi in navajenosti na disciplino ter tudi na delo v skupini dragoceni sodelavci vodstva ter enot in v pomoč tovarišem pod orožjem.

Sicer bi o vlogi ter pomenu planinstva v sistemu obrambe lahko pisali še in še, vendar naj bo tokrat o tem dovolj in, če sem pridobil kakega novega sodelavca iz vrst planinske organizacije, potem je cilj dosežen in je zares velik. Upam, da je zrno tokrat le padlo na plodna tla in da bomo imeli kmalu tudi rubriko o planinstvu.

France Meško

»ALUMINIJ« izdaja delavski svet Tovarne glinice in aluminija »Boris Kidrič« Kidričevo — Uredniški odbor sestavljajo: Viktor Markovič — predsednik, Franc Meško — odgovorni urednik, Srdan Mohorič, Djordje Panzalović, Viktorija Petauer, Stane Medik — Fotografije: Stojan Kerbler, dipl. ing. Tehnični urednik Franček Štefanec — Tisk: ZGEP »Pomurski tisk«, TOZD tiskarna, Murska Sobota — Člani kolektiva in upokojenci dobivajo list brezplačno — Rokopisov in slik ne vračamo.

Oproščeno temeljnega prometnega davka po mnenju Sekretariata za informacije pri IS Slovenije št. 421-1/72 z dne 24. oktobra 1975. Naklada 2700 izvodov.